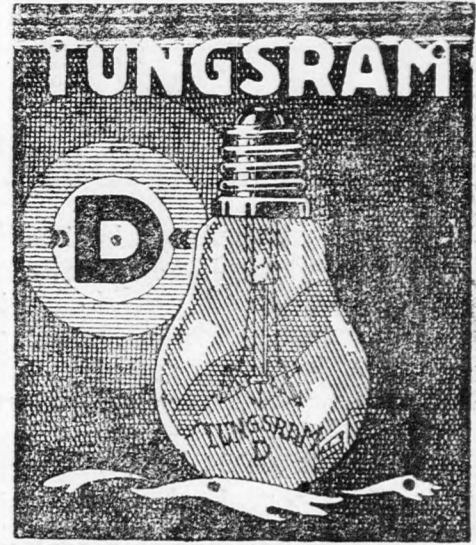

Egész évre ..	1150
Felévre ..	600
Negyedévre ..	320
Egy órára ..	110

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ujra a kölcsön

A román belpolitikai küzdelmek frontján egy új és fölültebb stereotyp jelszó alatt folyik a győzelemért való harc. Ez a jelszó: igéret, szám-nyitó varázsigék foglalata s akik hangoztatják, abban az illúzióban élnek, hogy a hangoztatás maga a valóság s a kölcsön — mert erről van szó — sasszárnyakon repül az ország határai felé.

Mint beleg ember a csodatévő elixirt, úgy várja Románia gazdaságilag leromlott népe a külföldi kölcsönt, mely arra szolgál, hogy ennek a kincses ország-nak termékelenségre kárthatott talaját virágzásba szökkentse, a nyugati civilizáció és kultura gazdagságát áraszsa a szegényes vityillók és munkállanságra kárthatott fizikai és szellemi energiák felé.

Mindezt — egy hamisan és önösen értelmezett nemzeti gazdasági védelem jelszava alatt — arra irányult a kormányok igyekezete, hogy a „kiszákmányoló és profitszomjas” külföldi tőkét elhessegesse az ország határaitól. Mint minden túlzó nacionalizmus, ez is a vak-ság hibájába esett és nem látta, hogy a külföldi tőke távollatása csak abban az esetben létfelvető volna jogosult, ha a romániai tőke, nagyságát és szándékait illetőleg produktív és kezdeményező erővel lett volna tevékeny. Ennek azonban ép az ellenkezője állott és áll: a romániai tőke, természetét és nagyságát illetőleg, nem hasonlítható össze a nyugati kapitalizmus szellemével, melynek a jövedelmezésén kívül, bizonyos morális célkitűzései voltak és vannak: felfokozni és racionalizálni a meglévő fizikai és emberi energiákat, virágzást teremteni a kopárságban, megszervezni a munkát és a bormunkából élő tömegek politikai, kulturális s vitális standardját emelni.

Csak természetes, hogy minden szepafalizmus, melyet a túlzó és elzárkózó nacionalizmus beteges láza hevít ma, a huszadik század technikai és politikai egymásrautaltságában és nemzetközi egymásrahatásai mellett, előbb-utóbb megbosszulja magát és csődbe kergeli a korszellemnek makaesul ellenszegülőket.

Ez történt nálunk is. Nem Románia győzte le a külföldet, hanem a nyugati szellem aratott győzelmet bizonyos abszurd elveken. Ez a győzelem keserű, főleg az ország leszegényedett, csődbe hajszolt, munkanélküliségre kényszerített népére nézve az. A liberális vivisekciót végrehajtották rajtunk s most, hogy a kísérlet rosszul sikerült, a kormány végre kimondta a varázsigét: tévedtünk.

Szinte minden átmenet nélkül a „parazita” külföldi tőke balzsammá, elixírré, megváltó nemzeti penaceává avanszált. A kormány most már lohol a külföldi kölcsön után, amely azonban nincs meg-hatva a liberális páfordulástól, mert tudja, hogy emögött kétségbeesés és bizonytalanság, nem pedig koncepció és konszolidáció áll. A külföld nagyon jól tudja, hogy Románia népe szolid és munkászerető és talaja gigantikus és mesebeli méretű kincsekkel van tele. De azt is tudja, hogy a politikai, közigazgatás, az üzleti morál, nem nyugszik biztos pilléren s a kölcsön hiába garantálja egy szűkkörű aeropág: ez a garancia demokratikus politikai stabilitás, a kellő ellenőrzés nélkül keveset ér.

Ezért kéri a kölcsön és ezért fog kés-

ni — valószínűleg — továbbra is.

A kölcsön-probléma egyébként e pillanatban szűkebb vonatkozásban érdekel bennünket, abból az alkalomból, hogy Kolozsvár városának újabb kölcsönajánlatot tett egy esernovízi zsidó ügyvéd, aki hárommillió dollárt hajlandó közvetíteni a városnak. Az a körülmény, hogy Kolozsvár városának minden skrupulus nélkül ajánl fel egy nagy svájci pénzesoport kölcsönt, az bizonyítja, hogy a külföld bizalma sokkal nagyobb egy autonóm, demokratikus kormányzaton

nyugvó, a polgárság bizalmát élvező kö-zülettel, mint a kormányal szemben. És mi hisszük is, hogy Kolozsvár városa, a jelenlegi autonóm, szakavatott, szorgos ellenőrzés alatt álló vezetés mellett tény-leg alkotóan, a város lakossága jólétét és munkakalmat fokozóan tudná felhasználni a kölcsönt.

Kolozsvár, mint Erdély kulturális és gazdasági centruma, nyugati értelemben fölényesen tudná felvenni a versenyt, ha a megfelelő és célirányos kölcsön-beru-zások elősegíték nagyvárossá való fej-lődésében. Ha így történe, ugy ez örök mementóul szolgálna a mindenkori kor-mányok számára és azt bizonyítaná gya-korlatban is, amit mindeztideig nem hit-

tek el Bukarestben, hogy egy ország, vagy egy város előnyös földrajzi és gaz-daságföldrajzi adottságai, a mai fejlet-technikai és gazdasági viszonyok között nem elegendők arra, hogy ezeknek az adottságoknak megfelelő eredményeket lehessen elérni, ha nincsenek hozzáadva más komponensek is, így elsősorban a közérdek iránti érzék, a demokratikus fejlődés akarása, jogbiztonság, törvény-tisztelet, erkölcsi és gazdasági konszolidá-ció.

Nagy örömünkre szolgálna, ha Kolozs-vár városa volna a nagy példamutató e megszívlelendő példák nélkül álló gaz-dasági és politikai atmoszférában!

A londoni „Financial News” szerint holtpontra jutottak a román kölcsön-tárgyalások

(Cluj-Kolozsvár, február 14. Az Uj Kelet tud.) Két hét óta egymásután homlok-egyenes ellentmondó jelentések érkeznek Románia külföldi kölcsöntárgyalásairól. Az ellenzéki hírforrások a kölcsönkita-tások teljes reménytelenségéről számol-nak be, ugyanakkor azonban a kormány orgánáinak állhatatosan kitartanak amel-lett, hogy a kölcsön realizálásának sem-

mi sem állja útját.

Anglia egyik legtekintélyesebb pénz-ügyi lapja, a londoni „Financial News” most arról számol be, hogy a román köl-csöntárgyalások nagy akadályokba ütköz-tek. Az angol-német csoporttal a tárgya-lások holtpontra jutottak, mert Románia nem akarja az 1913-as német kibocsájta-su kölcsönt elismerni. Ugyanezen ok

miatt a Népszövetség sem kedvezhet a kölcsönnek és hasonló akadályja van a francia-amerikai csoporttal folytatott tárgyalásoknak is.

Franciaország ragaszkodik ahhoz, hogy a kölcsönt megelőzően Románia ugyan-akkora összegű aranyfrankkal fizesse ki háborus adósságait, mint amekkorát Ro-mánia eredetileg papirfrankban felvett.

Az angol liberális párt új gazdasági programjában a szocializálást is követeli

(London, február 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol liberális párt az új választásokra erősen felkészült és készülődései közepette igen nagy sze-repet szán a gazdasági kérdéseknek. A liberális párt gazdasági programját pedig igyekszik összegyeztetni politi-kai programjával, amely ismeretesen az utóbbi években feltűnő módon kö-zelített a munkáspárt programjához.

Lloyd George a napokban egy köz-gazdasági szaktekintélyekből álló bi-zottságot állított össze, élén a híres W. T. Laytonnal abból a célból, hogy kés-zítsen el a liberális párt gazdasági pro-gramját. Ez a program már egész-en a szocialista ideológia felé hajlik és legszenibeszökőbb momentuma-hoz az örökség problémáját egészen úgy tekinti megoldandónak, mint a marxisták. A bizottság jelentése a na-pokban jelent meg és bevezető részé-ben rámutat az üzemi alakulatok nagy változatoságára, amik csak az utóbbi években fejlődtek ki különösen. Vannak állami vállalkozók, községi üzemek, szövetkezeti vállalkozások, magánvál-lalatok, hatékony hatósági ellenőrzés mellett (vasutak) és sokrétű vállalkozá-sok, kezdve a részvénytársaságoktól a trösztökig és a kiskereskedő és kisipa-rosig. Ma nem lehet már állítani azt hogy az angol közgazdaság az individualiz-mus jegyében áll. A liberális közgazda-sági komité jelentésében ajánlja, hogy minden közkereseti vállalkozást alakít-sanak át olyan üzemmékké, amelyek az

állammal és a községgel szemben tar-toznak felelősséggel. Azonban a szo-cializálást csakis bizonyos monopóliu-mokra kívánják kiterjeszteni. Egymillió font sterling alaptőkével kezdve a válla-latok már nem lehetnek tisztára rész-vénytársaságok, hanem kell, hogy az államhatóságok közvetlen ellenőrzése és befolyása alá kerüljenek. Ugyanezt követeli a kereskedelmi szindikátusok-tól is.

Nem kívánják a magántőke eltörlé-sét, hanem éppen ellenkezőleg, a tőké-nek minél nagyobb tömegekben való széjjelosztását. A tulajdonnak és tőké-nek mai elosztása olyan aránytalan, hogy valósággal szociális veszedelmet rejt magában. Ez motívuma a jelenté-snek, amely egyfelől a nagy hagyatékok progresszív megadóztatását követeli, de előkészíteni kívánja egyúttal a ha-gyatékok eltörlését bizonyos esetek-ben. Érdekes követése még ennek a gazdasági programnak, hogy a vál-lalkozók egy bizonyos haszonkvótán felüli jövedelmet olyan módon osszon el munkásai között, hogy azok részvé-nyeket kapjanak. Természetesen a leg-nagyobb nyilvánosságot követeli külö-nösen azért, hogy a munkások pontos betekintést nyerhessenek.

Az államnak — mondja a jelentés — joga és kötelessége követelni, hogy az új tőke, vagyis a vállalkozások tartalékjai, valamint az egyes polgárok ta-karéketbetétei a nemzet gazdasági to-

vábbfejlesztésére használtassanak. E fel-adatokat végrehajtására pedig új szerve-zeteket kell létesíteni s a már meglé-vőket alaposan ki kell fejleszteni. Új házak, új utak, a közlekedési eszközök megjavítása, csatornázások, fásítások, mezőgazdasági hitelek: ezek a leg-hatékonyabb eszközei a szegénység leküzdésére. Az ország megtakarított tőkéjét elsősorban ezekre a célokra kell fordítani. A program követeli a nemzeti rekonstrukció bizottságának meg-alakítását amely e programot végre-hajtaná. A kormány mellé pedig egy új szervezetet kell felállítani, az ugynevet gazdasági vezérkart.

A program javasolja továbbá a munkáltatók s munkások egy paritásos szervét abból a célból, hogy sztrájkok lehetőleg ne veszélyeztessék a közgaz-daság tempóját. Minden ötven munkás-nál többet foglalkoztató üzemből üzemi tanácsok állítandók fel, amelyek azon-ban nem érinthetik az üzemi vezetés függetlenségét.

— A német fémiparosok szövetsége elhatározta a sztrájkoló fémipari munkások kizárását. Berlinből jelentik: A német fémiparosok szövetsége elhatá-rozta, hogy a négy hónap óta bérharc-ban álló közép-németországi fémipar támogatása érdekében február 22-iki dátummal kimondja az összes fémipari munkások kizárását.

osztályának
nyzéke

könyvek

dt kiegyenesedik	40
ek	30
erei	30
ltozása	50
akar lenni	15
	15
	50
	30
	35
követelése	10
Golusz	15
sance	30
	30
és a cionizmus	10
met Erdélyben	10
n a Szentföldön	10
	25
	70
(I. II. III. köt.)	140
y Kippur napja	120
	50
y zsidó fiu	60
idő kultura	50
	80
	70
(IV) füze	50
(I-IV) köte	250
rabbi	55
	40
ordítása	45
	55
és történetek	40
ra	40
otomi utmutató	40
ának énekes	60
	146
	122
	408
dója	235
	143
na 4 évezreden	35

sebben

get
mot
án-
öt
szö-
get

IPOT

Ferd. 6.
Timisoara

lábtörők a
ztékban

eket

Mi ujság Palesztinában?

Erec Jisraeiből mind sürűbben érkeznek arról hírek, hogy az összes aráhvivatott tényezők intézkedései, amelyek a krízis leküzdésére irányulnak, már kezdik megteremteni gyümölcseit. A munkanélküliek száma örvéndesen csökken, a régen várt konszolidáció megkezdődött és megkezdődött azoknak a terveknek realizálása is, amelyek beláthatatlan perspektívákat nyitnak az ország fejlődésében.

Figyelemreméltó az a beszéd, amely néhány nappal ezelőtt Tel-Aviv város-házának tanácstermében Sir Alfred Mond, az angol ipar- és pénzügyi élet egyik legkiválóbb zsidó képviselőjének ajkáról elhangzott. A számok és realitások embere kijelentette, hogy a legnagyobb bizalommal viseltetik Tel-Aviv és Palesztina jövője iránt. Az Egyesült Államok is keresztülmentek súlyos gazdasági válságokon és sokszor vettek igénybe, pillanatnyi nehézségek leküzdésére kölcsönöket. Az a meggyőződése — ugymond, — hogy a palesztinai kormányának nagyobb mértékben kellett volna támogatnia a gyorsan fejlődő várost. Azt ajánlja Tel-Aviv vezetőségének, hogy építsék ki a tenger partját a Rivera mintájára, mert ebben az esetben Tel-Aviv lesz a világ leglátogatottabb tengeri fűrdője. Jogositottnak érzi magát annak a kijelentésére, hogy a Jewish Agency által kiküldött szakértőbizottság jelentése kedvező lesz, aminek eredményeképpen a világ zsidósága fokozottabban fog az országépítés anyagi eszközeihez hozzájárulni.

Sir Mond szerint Palesztinában nincs krízis, a munkanélküliség csökken, a mezőgazdaság, a szőlő- és narancstermelés fejlődik. Az inari vállalatok és a munkásság száma nem kevesebb, mint az 1925-ös nagy konjunktúra évében.

Nathan Strauss százezer dollárt küldött Palesztinába. Amerikából ugyan-csak érdekes hírt hoz a táviró. Nathan Strauss, az ismert amerikai zsidó emberbarát 80-ik születésnapja alkalmából 100 ezer dollárt küldött Palesztinába Miss Szold, a cionista exekutiva tagjának, hogy ezen összeget belátása szerint használja fel. Ugyanaz nap tették le Tel-Avivban a Nathan Strauss adományából épülő hatalmas központi kórház alapkövét, nyolcezer ember jelenlétében. Az ünnepségen a palesztinai kormányt Colonel Symes képviselte. A Hadassza egészségügyi szervezet igazgatója, dr. Bluestone beszédében megemlítette, hogy Nathan Strauss a legutóbbi 13 évben egymillió dollárt adott palesztinai jóléti intézmények céljaira.

Az új exekutiva vas következetességgel végrehajtott intézkedései egy régen várt terv megvalósítását tették lehetővé és pedig, a munkanélküli segély beszüntetését. Mintegy jeruzsálemi távirat jelenti, a Palesztina exekutiva, egyetértésben a munkásszervezettel már a napokban majdnem teljesen beszünteti a segélyek kiosztását és ehelyett munkával látja el az eddigi munkanélkülieket.

Tudvalevő, hogy egész Palesztina elektromosítását Ruthenberg mérnök kapta meg már évekkal ezelőtt, azonban Jeruzsálem városa villamos árammal való ellátását még a háború előtt a török kormány Mavromatis görög vállalkozónak adta át és ezt a jogot a hágai döntőbíró is érvénybenlévőnek ismerte el. Mavromatis most, miután különböző tervei sikertelenek maradtak, hailandó bizonyos megváltási összeg ellenében koncesszióját a Ruthenberg Palestine Electric Company-ra át ruházt.

A jeruzsálemi héber egyetem fejlődése. Az egyetem három évvel ezelőtt történt innepélyes megnyitása óta a zsidó közvélemény csak elvétve hall ezen intézmény sorsáról, úgyhogy csak igen kevesen vannak ma, a héber egyetem helyzetéről kellően tájékozottak. Azt hisszük, Erdély zsidóságát is

érdekelni fogja a Scopus hegyén épült egyetem mostani helyzete és az, ami ezen zsidó intézmény életében történik.

Az elmúlt hetekben a jiddis tanszék felállításának kapcsán ismét az érdeklődés homlokterébe került az egyetem kérdése. És ennek a kérdésnek a felvetése néhány érdekes adatot juttatotta nyilvánosság elé. Az egyetem rektora, dr. Magnes a nyár folyamán beutazta Amerikát és ez az utazás biztosította nemcsak a mai budget fedezetét, hanem az egyetem nagyszabású továbbfejlődését. Az egyetem jelenleg 46 ezer angol font évi budget-vel dolgozik, amely összegben természetesen nincsenek benne azon különböző alapok, amelyek új épületek emelésére a felszerelések és a könyvtárak kiegészítésére szolgálnak. A budget-ből 14 ezer fontot fordítanak évről-évre a természettudományi fakultás, 7 ezer fontot fordítanak az egyetemi könyvtárra és az adminisztrációra. A tanári kar létszáma 43, hallgatója 213 van a héber egyetemnek, kiknek fele rendszeres hallgató.

A már többször felvetett kérdés,

hogy ez az egyetem kutató vagy oktató intézet legyen-e, az egyetem kuratóriumának az elmúlt hetekben Mainzban tartott ülésén szintén eldőlt. A kuratórium elhatározta, hogy minden tudományzagnak, először kutató intézetet létesít, amelyet fokozatosan oktató egyetemé fog kifejleszteni. Az egyetem tanácsa elhatározta, hogy rövidesen megszervezi a Biblia, héber nyelv, a zsidó filozófia tanszékeit és azután a jiddis nyelvnek is katedrát állít. Sok gondot okoz az egyetemnek a Biblia tanszék betöltése, mert szinte lehetetlen tudóst találni, aki ezen tudományt úgy tárgyalja, hogy minden irányzatnak megfeleljen. Már a közeli napokban felállítják a judaisztikus fakultásnak a Halachah tanszékét és a keleti tudományok művelésére több tanszékét létesítenek. Kibővítik a kémiai intézetet és felépítik a fizikai intézetet is. Mindezen tervek rövidesen valóra válnak, mert sikerült dr. Magnesnek Amerikában az egyetem barátai körét a legnevesebb emberekkel megnagyobbítani.

Eltűnt egy nagyértékű briliáns diadém a prágai amerikai nagykövetség bálján

Malowetz-Malowitz Karoline bárónő családi ékszere nyomtalanul elveszett. A rendőrség a kárvallott hölgy kérésére nem indított vizsgálatot

(Prága, február 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A prágai társaságot néhány nap óta kínos incidens tartja izgalomban. Az amerikai követség a napokban palotájában teremben fényes estélyt adott, amelyre több mint száz személy kapott meghívót.

A követségi hál résztvevői természetesen a diplomáciai, politikai és a volt arisztokrata körökből kerültek ki.

Az estélyen megjelent Malowetz-Malowitz Karoline bárónő is, aki egy értékes diadémot viselt.

Az estély javában folyt, amikor a bárónő egyszerre csak ijedten vette észre, hogy a több mint százezer cseh korona értékű családi ékszerét elvesztette.

Noha a bárónő el akarta kerülni a feltevést, hogy a bál sima lefolyását ne zavarja, a jelenlévők mégis tudomást szereztek a fölötte kényes dologról és érthető megdöbbenéssel fogadták a hírt. Magától értetődik, hogy a magas vendégek között vizsgálatot nem lehetett indítani, még udvarias kérdészködés formájában sem.

A külön ez alkalomra felogadott személynél körében sem indították meg a nyomozást s eköltottak a személyi mo-

tozástól is.

A kellemetlen affér feszélyezett hangulatot teremtett a jelenlévők között, amit az sem tudott letompítani, hogy az amerikai nagykövet azonnal felajánlotta a bárónőnek, hogy a szenvedett kárt megtéríti.

A bárónő azonban a nagykövet ajánlatát elutasította, sőt, hogy az affér kellemetlenségén minél előbb s minél simábban tul legyen, megkérte a rendőrséget, hogy ne indítson vizsgálatot. A rendőrség a kérésnek ekeget tett s csupán elővigyázatossági intézkedést eszközölt. Az ékszer nyomtalan eltűnéséről értesítette az összes prágai ékszerkereskedőket, hogy esetleg meg ne vásárolják a diadémot, amelynek a rendőrség pontos leírását is adta.

A diadém kis briliánsok négyes láncolatából áll, amelyet tizenhárom borsónagyságu, aranyláncokkal összekötött briliánsok ötdik sora fog át. Az alsó, cizellált homlokpánton egy ezüst tü nyole centiméter hosszú fogazattal bíró fésűt tart. Az ékszer jobboldala némileg sérült állapotban van és szürke selyemmel varrták össze az egymástól elszakadt részeket. A gyönyörű ékszer sorsa felől ezideig még semmi hír sincsen.

Hathónapi börtönre ítélték egy érettségizett munkást, akit az éhség vitt rá a lopásra

(Cluj-Kolozsvár, február 14. Az Uj Kelet tud.) Megható jelenetekben gazdag tárgyalás zajlott le ma délelőtt a kolozsvári törvényszék harmadik szekciójában. A vádlott Bíró Béla lerogyolódott munkásruhájában emberfeletti erőfeszítésket tesz, hogy visszafojtsa magába könnyeit. Látszik rajta, hogy valamikor jobb napokat látott. Szinte komikusnak hat, midőn a piszkos és rongyos ruhájú, feldult arcú és kuszált hajú férfi válogatott szavakkal és urigsztusokkal védekezik. De a hangjából kiérző keserűség majd családjára való hivatkozás s a sötét nyomornak elbeszélése nemesak a hallgatóság soraiban kell szájalmat, hanem látszik, hogy a bírakat is megindítja.

Bíró Béla érettségizett ember, valamikor állami tisztviselő volt, de jött a háború, bevonult katonának és mire visszatért, állását már más foglalta el. Hónapokig keresett valamilyen állást, míg

végre a gázgyárban, mint rakárnokot alkalmazták. Napidíja száz lej volt s fizetése a legjobb esetben rugott fel három ezer lejre havonta. Ebből az összegből csak a legnagyobb nyomoruság közepette tudta fenntartani héttágu családját s a jobbsorshoz szokott ember nem bírta elviselni azt a tudatot, hogy gyermekei éheznek.

Mire visz rá az éhség?

A vádirat szerint Bíró Béla 1926 június 3-án és 17-ikén kézfizben feltörte a gázgyár anyagraktárát, ahonnan különböző tárgyakat lopott el. A tárgyakat hazavitte és azt mondta feleségének, hogy azokat bizományba vette át. Bírónak sikerült is a lopott holmit eladni s a kapott pénzt átadta a férjének. A második betörés után néhány nappal a tettest leleplezték, kitétték az állásból s megindították ellene az eljárást. Néhány napi vizsgálati fogság után szabadlábra bocsátották, miután tettét töredelmesen beismer-

te. Bíró Béla azóta mint munkás dolgozik a Renner börtgyárban s a mai tárgyaláson újra felelevenítették előtte azokat a körülményeket, amelyek között a börtört elkövette.

— Megértette-e a vádiratot? — kérdezte az elnök.

Nem vettem mást a pénzén, mint kenyéret a gyermekeimnek.

— Meg, tekintetes elnök ur és beismerek mindent. Beismerem, hogy bűnös vagyok, de Isten látja lelkemet, hogy mindent csupán gyermekeimért tettem és szerencsétlen családomért. Azon a rongyos néhány száz lejen, amit a lopott holmikért kaptam, nem vettem mást, mint kenyéret a gyermekeimnek.

Elnök: Miért nem kért kölcsön valakitől, hogy családjának nyomorán segítsen? — Annyiszor csalódtam már az emberekben, annyiszor fizettem rá arra, hogy mindenkinek hittem és mindenki bízottam, hogy már nem reméltem, hogy valakinek a segítségére számíthatok.

— Délben, amikor elmentem hazulról, éhesem, mert nem volt mit ebédeljünk. Először sirva kértem, hogy a föld alól hozzak valamit estére, mert a gyermekek éhen halnak s akkor arra gondoltam, hogy a vízbe öljöm magam, vagy betörök valahová.

A megindító valamások, látszólag a bíróságot is megalázták és — látszott, hogy a bírák mentő körülményeket keresnek a vádlott felmentése érdekében.

Az elnök a magánvádlóhoz fordult:

— Kívánja-e a vádlott megbüntetését? A kárlelphetlen magánvádló igennel válaszolt.

A bíróság ezután rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet, mely szerint a vádlottat beléréses-lopás büntetésében hűtlennek találták és az összes mentőkörítmények figyelembevételével hat hónapra börtönre ítélték.

A vádlott felebbezett. (H. e.)

Az öregség

E bécsi orvosok által feltalált szer megfiatalítja az arcot.

Egy 50 éves arc így néz ki

A bőr táplálkozásra képes

és ezáltal visszanyerheti elvesztett üdöségét és szépségét. Az arcból számtalan pórusán keresztül a bőr le szívja azokat a táplálékokat, amelyeket különleges módon készítenek, a pórusokhoz ágazó vérecskéék pedig átjogozzák ezeket a táplálékokat élő sejtekbe és testszövetekbe. Nem a kór, mint ahogy azt általában hiszik, hanem az arcból táplálkozásának elhanyagolása okozza egy női arc ráncait, amelyek az egész asszonyt megöregítik. A legjobb napi „menü” az arcból számára: 5 cg. friss krém és desztillált olaj, 10 cg. növényzsíradék és 2 cg. szénhidrát. Mindezek a vegyületek egybefoglalva megtalálhatók a Tokalon Krémben, amely a legjobb és legolcsóbb az eddig ismert arcbőrönömítők között. Ujraéleszti és felfrissíti az arcbőr hihetetlenül hamar, egy éjszaka leforgása alatt. Garantáljuk Önnek, hogy a fiatalág kifejezését fogja ez a szer az Ön arcára varázsolni és egyetlenegy használat után 28 rapon keresztül tartó szépséget kölcsönöz, úgy hogy ezáltal visszazerezte a pénzt. Használják rendszeresen a Tokalon Krémet, az arcbőr legjobb táplálékát. Ez a krém kétféle formában van forgalomban: az egyik egyáltalán nem sűrű, a másik nagyon kevéssé sűrű. Mindkét formában a ledrágább alkotórészeket tartalmazza, amelyek hozzájárulnak az asszonyi arcbőr megfiatalításához.

Használjátok az OTALON szappant!

JEGYZET. Az Otalon arc krém és szappan minden gyógyszerárban és drogeriában kapható. A rendes doboz krém ára 80 lej. A nagydoboz krém, mely a rendes doboz kétszeresét tartalmazza 120 lej. Egy Tokalon szappan ára 40 lej. Ha valahol nem található, adjon tel. rendeléseket az „ELIT” ILLATSZERTÁR-ba BUCUREȘTI cal. Victoriei 39.

Kra
ejte
az

A néme
ket, mel

Berlin, fel
eddig is sze
nyei után, a
dulathoz ér
dig a vádlo
megfontolt
ta, az esküd
ségének leg
ejtette a vá
ját és csupá
tott emberő
szemben.

A törvény
be, köztük
éves hugal.

Az elnök
ciós bejelen
szék határo
Krantz vizsg
telmében m
szabittlón
gyaló-terem
Krantz Pál
vallomástéte
fojtott hang
dig nagyon
mindaddig,
nem került
társaságba
fellépően h
ezt a rossz l

A további
közölg, a
sal, Krantz
telt, mibe
beleegyezik.
gaskodik a
sekre Krant
re a fiu any
dig ellene
leréknel ma
hogy enged

Berlin, fe
ban részlete
trum-pártina
ra irányul.
sejtőt a step
kamlós rész
ezek a serd
szencziót i
reméretetűke
ádnak alkai
sokkal szem
épen a cent
felt szempo
lenkező moz
lüzé ki fel
poknak az
bünperhez
nél részlete
közé, mert
masak arra
ruákat a sz
dorfi leány
tolták növe
éveseköt is,
dlogitzi dr

Krantz Pál ellen az ügyész eljött a gyilkosság vádját és az elnök elrendelte szabadlábrahelyezését

A német iskolákban ellenzik a centripárti törekvéseket, melyek a sajtó megrendszabályozásárvonátkoznak

Berlin, február 14. A steglitz dráma eddig is szenzációkban bővelkedő eseményei után, a mai tárgyaláson újabb fordulathoz érkezett. Az ügyész, aki eddig a vádlott Krantz Pál ellen az előre megfontolt gyilkosság vádját hangoztatta, az esküdtek és tárgyaló-terem közön ségének legnagyobb meglepetésére eljött a vádlott ellen a gyilkosság vádját és csupán a közös akaratú végrehajtást emberölés vádját tartotta fenn vele szemben.

A törvényszék mára 18 új tanút rendelt be, köztük Scheller Ellyt, Hildegard 8 éves húgát.

Az elnök ezután megteszi azt a szenzációs bejelentését, mely szerint a törvényszék határozata értelmében feloldja Krantz vizsgálati fogságát s a végzés értelmében megengedi neki, hogy azután szabaddá váljon védekezhessen. Az egész tárgyaló-terem feszült figyelmében Krantz Pál anyját szólítja elő az elnök vallomástételére. Krantz anyja előlép és fojtott hangon mondja el, hogy fia mindig nagyon jó és szorgalmas gyerek volt, mindaddig, míg a felsőbb osztályokba nem került, ahol hirtelen megváltozott, társaságba kezdett járni, borozgatott és fellüngen henegett. Krantz anyja mind ezt a rossz befolyásnak tulajdonítja.

A további intímebb részletekre vonatkozólag, a törvényekre való hivatkozással, Krantz anyja megtagadja a vallomástétel, mibe ugy a védő, mint a közvédlő beleegyeznek. Az elnök azonban tovább ragaszkodik ahhoz hogy a feltett kérdésekre Krantz anyja feleleteket adjon, mire a fia anyja elmondja, hogy férje mindig ellene volt annak, hogy fia Schelleréknel maradjon, de ő kérlette mindig, hogy engedje fiát Schellerékhez járni.

Berlin, február 14. Tegnap számunkban részletesen ismertettük a német centripártinak azt a törekvését, amely arra irányul, hogy törvényileg kötelezzék a sajtót a steglitzhez hasonló bűnperek sikamlós részleteinek elhagyására, mert ezek a serdületlen ifjúság körében nagy szenzációt keltenek, megrontják szeméremérzetüket és pikáns megjegyzésekre adnak alkalmat. A parlamenti törekvésekkel szemben egyes berlini iskolákban, éppen a centrum-párt körében visszhangra kelt szemponthokkal homlokgyengést elindító mozgalom indult meg, amely azt tűzte ki feladatául, hogy elősegítse a lapoknak azt a lehetőségét, hogy a steglitz bűnperekhez hasonló tárgyalásokról minél részletesebb tudósításokat tegyenek közzé, mert éppen ezen tudósítások alkalmasak arra, hogy elrettentsék a fiatalokat a szexuális bűnözéstől. A mariendorfi leánygimnázium tanárnője felszólított növendékeit, közöttük a tizenkét éveseket is, hogy kísérik figyelemmel a steglitz drámáról beszámoló tudósításokat, mert ezek a legalkalmasabbak arra, hogy elrettentsék őket a bűnözéstől.

kat, mert ezek a legalkalmasabbak arra, hogy elrettentsék őket hasonló cselekedetek elkövetésétől.

A nőmozgalom csődje az ok?

A Krantz-per, amely lázas izgatottságban tartja a német közvéleményt, ismét felvetette a kérdést, vajjon a nőmozgalom nem segítette-e elő az általános dekadenciát. Az újságok ezzel kapcsolatosan a nőmozgalom „csődjéről és kulturbukásáról” írnak és szemrehányást tesznek a nőmozgalom vezetőinek, hogy a nőemancipációt elfajlalták engedték. A tény — írják a lapok — hogy a nőemancipáció egésze alatt valóságos elfajlaltak az állapotok, tisztára a túlzott felvilágosító munkának kell tulajdonítani.

A problémához a német közéletben szereplő hölgyek siettek hozzászólni és

védekező álláspontjukat leszögezni. Először dr. Gertrud Bäumer, a Reichstag tagja tette közzé véleményét ebben a kérdésben.

— Magam sem tudom, mit értenek az újságok a nőmozgalom dekadenciája alatt. Vajjon dekadencia-e az, hogy az asszonyok újabban sokkal intenzívebben vesznek részt a politikai életben és hogy gazdaságilag igyekeznek magukat önállósítani? Őt év óta vesznek aktív részt asszonyok a politikában. Lehetett-e tapasztalni, hogy a politikai erkölcs e miatt kárt szenvedett? A nők részvétele a politikában jelenti a magasabb embriességet, a népjólétet, a fiatalok boldogulását, semmi egyébét. Hogy ez mennyire befolyásolható károsan a politikát, azt nem értem.

— Lehetséges, hogy erkölcsileg bizonyos súlyos tünetek vehetők észre, azonban össze kellene hasonlítani azt az erkölcsi zülleszt más korok hasonló szimptomáival. Gondoljunk az elmúlt évek nyomorára, az éhség és infláció okozta kétségbeesztő egzisztenciális harcokra, amelyek szükségszerűen vetették oda a szegénysorsok gyermekeit a züllesztbe. Viszont ne felejtse el senkise, hogy a küzdelmet e jelenségekkel szemben éppen az asszonyok vívják meg a legerőteljesebben és a legsikeresebben is. Véleményem szerint kétféle nőemancipáció van, amelyek semmiféle közösséget nem vállalhatnak, sőt mondhatnám, hogy szembeállanak egymással. Itt van mindenképpen az a nőmozgalom, amely egy önálló, magasabb erkölcsi kötelezettséggel követeli a nő önrendelkezési jogát és itt van a másik emancipáció. Ez utóbbi nem akarja kiküzdenni, hanem egyszerűen kivészi magának a szabadságot. Nem akarom, hogy a probléma nem karakterét összetövezzék a szabad

ságtörekvésekkel.

Dr. Alice Salomon, a zsidó nőmozgalom egyik lelkes harcosa, a következőket jelentette ki:

— A nőmozgalom fejlődése nem merül ki ma az egyesületesében. Ma a nők energiával, közéleti és kulturális munkával igazolják, hogy rátermettek és érdemek az önállóságra. Ha ebből a szempontból nézzük a dolgokat, akkor semmi esetre sem lehet a nőmozgalom dekadenciájáról beszélni. A gazdasági viszonyok a nők nagy tömegét ma már produktív munkára szorítják és ennek egyenes következménye, hogy a nők ki akarják venni részüket a közéleti munkából is.

A nők befolyása a közügyekre azonban sokkal rövidebb keletű, semhogy szó lehetne az asszonyok kulturális befolyásáról. Ami a politikát illeti, az a megjegyzésem, hogy az eddigi tapasztalatok szerfnt is az asszonyok sokkal könnyebben tudták megtalálni azt a érintkezési felületet amely túl pártokon és világnézeteken, a közös érdekében egységesíteni tudta őket.

— Semmiesetre sem merészkedem közvetlen kapcsolatot keresni az asszonyok politikai felszabadulása és a szexuális erkölcsök megrendülése között. A szexuális súlyos összefügg a háborúval, főleg azzal a körülménnyel, hogy nagy nőfőleség állott be, hogy a háboru továbbá lezüllesztette az általános erkölcsöket és főleg a kétségbeesztő gazdasági helyzettel. Mindezekért azonban felelőssé tenni a nőmozgalom, én a magam részéről nagyon igazságtalannak tartom. A németországi zsidó nőmozgalom mindig kifejezésre tudta hozni, hogy az erkölcsi igényekkel igenis mindig kifejezte azt a követelését, hogy az erkölcsök tradícionális keretek között maradjanak.

Letartóztattak egy nagyváradi zsidó leányt és két fényképészt, mert fényképeket találtak náluk a lerombolt zsinagógákról

A nagyváradi hatóságok különös razzijára a rombolásokról hatósági engedéllyel készített fényképek után. A három letartóztatottat a kolozsvári hadbíróóság börtönébe kísérték át

(Oradea-Nagyvárad, február 14. Az Új Kelet tud.) Ismeretes, hogy a rombolások után következő napokban Horia Carp szenátor az összes városokat meglátogatta, ahol a diákság pusztító hadjárata végigvonult. Horia Carp nagyváradi látogatása egybeesett Varariu közigazgatási inspektor látogatásával, akik mindketten a diákkongresszus romjait látogatták meg. Horia Carp szenátor kérésére és Varariu inspektor hozzájárulásával Economu tábornok, a nagyváradi helyőrség parancsnoka, akkor engedélyt adott arra, hogy

a lerombolt templomokat fényképezzék, mert úgy a kormány delegátusai, mint Horia Carp be akarták mutatni a kormánynak a felbőleket.

A helyőrségi parancsnok engedélye azonban ugylátszik, nem óvta meg a már minden emberi képzeletet felülmúlóan megviselt nagyváradi lakosságot újabb fősleges izgalmtól.

Az elmúlt éjjel ugyanis feltűnő intézkedést fogantatosítottak Nagyvárad hatóságai. Névtelen feljelentés alapján a rendőrség arról „értesült”, hogy a rombolások kapcsán készített fényképfelvételek közforgalomban vannak. A rendőrség a múlt éjjel folyamán házkutatásokat tartott több nagyváradi kisebbségi polgár lakásán, amely házkutatásoknál nemcsak a rendőrség, hanem a váradai ügyészség delegátusai, sőt a katonai hatóságok is jelen voltak. A fantasztikusan különösnek hangzó éjszakai házkutatást elsősorban a fényképezésről ejtették meg és pedig Friednél, a Mimosza fényképészeti műterem tulajdonosánál és Pártos fényképésznél, aki tudvaleg egy nagy külföldi képeslapok fotóriportere. Házkutatást tartottak még Fruchter Hajnal 22 éves fiatal leányánál, egy Klein nevű váradveleencei zsidó kereskedőnél, akiknél valóban találtak fényképeket, amelyeket azonnal lefoglaltak.

Az éjjeli házkutatásoknak legmegle-

pőbb eredménye három „vádlottnak” váratlan letartóztatása volt. A hatóságok ugyanis még az éjjel folyamán a rendőrségre szállították Fruchter Hajnalt, Kleint, Friedet és Pártost, akiket kihallgattak és vallomásaikról jegyzőkönyvet vettek fel. Ezután szabadon engedték Klein kereskedőt, azonban tovább letartóztatásban maradt az érdekes „rombolási ügy” mássik három szenvedő hőse, akiket a mai nap folyamán át fogják kísérni a kolozsvári hadbíróóság börtönébe.

Az érdekes ügyben felidéztek a rendőrségre még dr. Kecskeméti Lipót és Fuchs Benjámin főrabbiakat, akiknek vallomásairól jegyzőkönyvet vettek fel.

Az érdekes letartóztatások nagyváradi, szerte általános megdöbbenést keltettek. A nagyváradi rendőrség a közönség tájékoztatására a következő kommunikét bocsátotta ki az ügyvel kapcsolatban:

„A rendőrségnek tudomására jutott, hogy a december havi rom-

munkás dolgo-
s a mai tárgya-
k előtte azokat
k között a betö-

patot? — kérdez-

a pénzen, mint
nekeimnek

k ur és beisme-
hogy bünös va-
met, hogy min-
rt tettem és sze-
Azon a rongyos
a lopott holmik-
mást, mint ke-

kölcsön valakj-
morán segítsen?
már az embe-
n rá arra, hogy
mindenkiben biz-
ltem, hogy va-
íthatók.

ntem hazuról,
bedeljünk, ef-
a föld alól hoz-
a gyermekek
ra gondoltam,
vagy betörök

lúlszoff, a fi-
— látszott,
ményeket ke-
erdekeben.

hoz fordul:
megbüntetését?
hádló igennel

lanátesközés
mely szerint a
ntfélében bü-
s mentőkörül-
l hat hónapi

(h. e.)

éség
szer megfiata-

néz ki

képes

elt üdőségét és
pórusán keresz-
tájakokat, ame-
nek, a pórusok
ogozzák ezeket
testszövetekké.
tálában hiszik,
elhanyagolása
elyek az egész
api „menü” az
és deszillát
og, szénhidrát,
talva megtalál-
y a legjobb és
arcbőrt hihe-
z arcbőrt hihe-
gása alatt. Ga-
ság kifejezését
varázsolni és
apon keresztül
hogy ezáltal
k rendszeresen
obb táplálékát,
a forgalomban:
mások nagyon
a legdrágább
hozzájárulnak
hoz.

szappant!

m és szappan
lában kapható.
A nagydoboz
zeresét tartal-
ban ára 40 lej-
el rendeléseket
RTÁR-ba
ei 39.

bolások fényképfelvételét az ország területén és külföldön áruba bocsátják, hogy ezáltal Romániát a külföld előtt kompromittálják. Felsőbb rendelkezésre a rendőrség egyes magánházakban házkutatásokat rendezett és a fényképeket lefoglalta.

A lefoglalások fejleményeit Nagyvárad közönsége óriási érdeklődéssel várja.

A nagyváradai Chevra Kadischa vezetőségének kérése a társadalomhoz

A nagyváradai Chevra Kadischa két év szünetes fennállása óta a maihoz hasonló súlyos gazdasági válságot még nem élt át. Az évek óta folyton hanyatló gazdasági konjunktúra az egész társadalom akcióképességét megbénította, a hajdan híres zsidó áldozatkészség szárnyaszegetten vonaglik s mintha kihalt volna a szenvedő emberiség iránti részvét, oly közöny mutatkozik a köznyomorral szemben, mert mindenki a maga gondjával, bajával küzdök.

Az Izr. Szentegylet Vezetőségét mely aggodalommal töltötte el eddig is ez a sűrű helyzet, de még inkább megrázkódatták a legutóbb lezajlott szomorú események.

A Chevra Kadischa által fenntartott nemes emberbaráti intézmények, mint az országhíres zsidókorház, az agógok háza, valamint a most alkotás alatt álló zsidó szülei alapjai súlyosan megrendültek és hasztalan minden erőfeszítés, a láthatáron semmi remény semmi ígéret. Kórházunkat nem tudjuk fűteni, elaggott, magukkal tehetetlen aggyasztánjainkat nem tudjuk élelmezni és hogyan nyújtunk majd szegény vajdó szülőknöknek ápolást.

Nehéz probléma, de a Mindenhatóba vetett bizalommal ismét csak szeretett hieinkhez fordulunk.

Intézményeink nem csupán helyi érdekűek, hanem országos jelleggel bírnak. Kórházunk a szüldével kibővítve elsőrangú gyógyintézet a modern gyógy mód minden vívmányával és kényelemmel berendezve és felszerelve, hol gyógyulást kereső szegények és módosak egyaránt szerető segédkezet és gyógyulást találnak. Tudjuk, hogy nincs hieink között egy sem, ki ezen szép intézmények fenntartásának szükségét kétségbe vonná, de a súlyos válság és a még súlyosabb megpróbáltatások közepette merénylet volna részünkről ezek fenntartásáért. Tagjainkat újabb megadóztatással megterhelni s e célból Vezetőségünk elhatározta, hogy egy nagyváradai iparművész-kolónia termékeit egy megbízható zsidó utazógárda közvetítésével, az ország területén lakó zsidó közönség számára áruba bocsátja. Ezen minden zsidó ház díszül szolgáló, főként zsidó motívumu művészeti tárgyak mindenütt be fognak mutatni, így bárki birtokába juthat oly tárgyaknak, melyek sehol üzletben nem kaphatók, az árak megszabásánál pedig figyelemmel voltunk arra, hogy azokat kevésbé tehetősek is megszerezhessék.

Ilyenformán hieink amellelt, hogy művészi becsü, izléses tárgyak birtokába jutnak, intézményeinket hathatósan támogatják és nemes jótékonytságot is gyakorolnak.

Egyben felkérjük az összes Hitközségeket és Chevrákat, hogy legalisan igazolt megbízottainkat egy a Hitközség lakosságánál, mint a helyi hatóságoknál, a mutatkozó szükséghez képest jóakarattal támogassák, mert ezzel az egész zsidóságra kiható nemes ügyet szolgálják és betegekkel, szegényekkel és aggokkal egyaránt Istennek tetsző cselekedetet művelnek.

Spitz Zsigmond titkár. Leitner Lázár elnök.

Írógép, Lepage
Kérjen ajánlatot

Franciaország után Németország és az Unio között is létrejön a döntőbírósi szerződés

London, február 14. A „Times” jelentése szerint Németország és az Unio között a legrövidebb időn belül létrejön a döntőbírósi szerződés, épugy, mint ahogy Franciaországgal is rövidesen létrejön. A német kormány nemrég bizalmasan érdeklődött Washingtonban, hogy az Unio kormánya hajlandó lenne-e egy ilyen szerződés megkötésére. Kellog államtitkár kedvezően fogadta az indítványt és rövidesen megküldi Németországnak azt a tervezetet, mely nagyjából ugyanazokat a pontokat foglalja magában, aminket az Angliának, Japánnak megküldött jegyzékek is tartalmaznak. A megkezdődő tárgyalásokat Prittwitz gróf, az új washingtoni német nagykövét fogja közvetíteni.

Newyork, február 14. A francia-amerikai döntőbírósi szerződés ma kerül az amerikai szenátus külügyi bizottsága elé, ahol a lapok értesülései szerint egyes szenátorok súlyos aggodalmaikat fogják kifejezni a szerződéssel szemben.

A nagyváradai gázgyárat hadikárpótlás címén elárverezteteti az állam

(Oradea-Nagyvárad, február 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Körülbelül három évtizede annak, hogy Nagyvárad város közvilágítását a városi villamosmű látja el. Addig gázlámpák világították a várost. A nagyváradai gázgyár a Vereingte Gaaswerke, augsburgi cég tulajdonát képezte, amelynek a várossal kötött szerződése értelmében 75 év múlva a gázgyárat városi tulajdonba kellett volna bocsátani. Miután azonban a város 1900 óta nem vette igénybe a gázvilágítást, egy választott bíróság úgy ítélkezett, hogy a gázgyár továbbra is a német cég tulajdonában marad. Közben a német cég a váradai gázgyárat,

egy budapesti konzorciumnak adta át. Ezt az adásvételt azonban a város nem hagyta jóvá és az állam a váradai gázgyárat német vagyonnak deklarálta és mint ilyen a Románia és Németország között létrejött megállapodás értelmében zárlat alá vette. Ennek az eljárásnak a következményeképen most az állam nyilvános árverésen fogja értékesíteni a gázgyárat és a vételárat Németország hadikárpótlásának törlesztésére fogják fordítani. Az érdekes árverést február 21-én d. e. 10 órakor tartják meg a nagyváradai törvényszék 57. számú szobájában.

Pör az állítólagos Anasztázia nagyhercegnő miatt két berlini lap között

(Berlin, február 14. Az Uj Kelet tud.) Anasztázia orosz nagyhercegnő személye körül a berlini esküdtbírói tárgyaláson hétfőn érdekes sajtóper kezdődött meg. A Berliner Nachtausgabe főszerkesztője, dr. Schwartzer rágalmozás vádját emelte a Tägliche Rundschau felelős szerkesztőj, dr. Cuno és dr. Mann, valamint Rathlef-Keilmann, az ismert szobrásznő ellen.

Rathlef-Keilmann nemrégiben cikket írt a Tägliche Rundschau-ban, amelyben azzal vádolja a Nachtausgabe szerkesztőségét, hogy szenzációhajászásból felfedezett egy állítólagos orosz nagyhercegnőt, aki természetesen minden más volt, csak Anasztázia, a meggyilkolt orosz nagyhercegnő nem, amit ké-

sőbb a Nachtausgabe maga is kénytelen volt beismerni. Rathlef-Keilmann szerint a Nachtausgabe 25.000 márkát kapott a hesseni nagyhercegtől azért, hogy elhelyezze ezt a hírlapi kacsát. A Nachtausgabe főszerkesztője Rathlef-Keilmann cikke miatt úgy a szobrásznőt, mint a Tägliche Rundschau két felelős szerkesztőjét perbefogta.

A mai tárgyaláson az esküdtbírói tárgyalás elnöke mindenekelőtt békítési kísérletet tett, amely azonban sikertelen maradt. Rathlef-Keilmann védője különböző indítványokat tett, amelyekkel bizonyítani kívánja a szobrásznő állításainak valódiságát. A tárgyalás több napig fog tartani.

Egy keresztény képviselő népi öntudatra fanítja a magyar parlament zsidó képviselőit

A numerusz klauzusz vitája a magyar parlamentben

(Budapest, febr. 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A képviselőház mai ülésén harmadszori olvasásban is elfogadták a valorizációs javaslatot, amelyet áttettek a főrendiházhoz.

Ezután a numerusz klauzusz módosításáról szóló javaslatot veszik tárgyalás alá, amelynek vitájában Szabó Sándor egységspárti kifejti, hogy a numerusz klauzusz törvénye senkit sem akar a tanulás lehetőségétől megfosztani, azonban miután a kereseti lehetőségeket a diploma biztosítja, a diploma-szerzést igazságosan akarja megosztani. A jelenlegi javaslatot haladásnak tartja a régi törvénnyel szemben s átmenetnek tartja a törvény teljes megszüntetéséhez.

Ezután Thury Béla keresztény gazdasági párti emelkedik szólásra és a következőket mondja:

— Egyáltalában nem tudom megérteni, miért sérelmezi a zsidóság, ha fájnak nevezik, mikor minden nép büszke fajiságára és van faji öntudata. Nem tudom megérteni, miért nem büszke a zsidóság fajiságára, amikor évezredek zsidó kulturára tekinthet vissza.

Gaál Jenő közbeszól:

— Csak ne dicsérjen, képviselő ur! Bródi Ernő: Timeo Danaos et dona ferentes.

Thury folytatja beszédét:

— Ha a zsidóság nem törekszik supremáciára, úgy könnyen megtudjuk majd érteni egymást. Elvi szempontból elfogadom a módosítást, de nem a mai formában, mert ezzel a kormány ugysem éri el célját, melyet kitűzött. A javaslatot nem szavazza meg.

Már 20 csehkoronáért 100 leiert kaphat egy nyelvad csehszlovák sorsjegyet

Ungár S. bankházánál

Bratislava, Ventur-utca 23), mely által **ön is milliomos lehet.**

Kis rizikóval Nagy vagyont

Főnyeremény 2,000.000 Kc

= 10.000.000 lei. További nyeremények: 1.000.000 Kc, 700.000 Kc, 300.000 Kc, 200.000 Kc stb. Összértékben **60.000.000 Kc = 300.000.000 lei**

Sorsjegyek (a II-ik osztályért): 1/2 Kc 20 (lei 100), 1/4 Kc 40 (lei 200), 1/8 Kc 80 (lei 400), 1/16 Kc 160 (lei 800)

A II-ik osztály húzása február 15-én.

Rendeljen azonnal. Diszkrét szétküldés. Húzás után küldjük a nyereményjegyzéket. A mostani húzáson is **egy román ügyfelünk egy főnyereményt nyert**, melyet azonnal kifizettünk. Ügyes képviselők magas jutalékkal felvétetnek.

Tyomkin emlékünnepele Kolozsváron

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyicsoportja vasárnap este emlékünnepelet tartott Wladimir Tyomkin emlékére, aki a múlt év december 27-én Párisban meghalt. Az emlékszólet Feuerstein Kálmán tartotta. Tyomkin, — mondotta, — már akkor harcosa volt a cionista eszmének, amikor az még utópianak látszott. Az elsők között volt, akik Palesztinában a zsidó telepítés alapköveit letették. Tevékenysége és magatartása még ma is el a zsidók és arabok legendáiban. Egy negyedszázadon át volt az oroszországi zsidóság tanítója, papja és védelmezője. Az oroszországi forradalom után Párisban találjuk ujiból, ahol fáradhatatlan munkásságot fejtett ki az üldözöttekkel menekülő zsidók szászerei érdekében. Az utóbbi években a cionista-revizionista párt elnöke lett. Soha, egy percig sem szünt meg Palesztináért dolgozni; a halál is a párisi Keren Kajemethi gyűlésén érte utól. Energiája, töretetlen jelleme, testi és lelki szépsége és igaz vezetői elhivatottsága a zsidó géniusz legendás ragyogású hősvé avatták, akiknek örökre élni fog emléke.

A nagyhatású megemlékezés után Feuerstein Kálmán jól átgondolt plasztikus előadást tartott a palesztinai helyzet és az angol politika tárgyköréből. Megállapította, hogy az országban a krízis tul van már telőpontján s a javulás jelei főleg három irányból mutatkoznak: a haifai kikötő építése, a Rutenberg-féle elektromosművek és a Holt-tenger ásványi kincsének kizárása következtében. Azonban — s itt következik a revizionista program — gyökeres változást a kolonizáció rendszerében csak a mandatórius hatalom magatartásának az eddigtil szögesen eltérő új megnyilatkozása eredményezheti. A cionista szervezetnek az angol politikát úgy kell befolyásolni, hogy a mi számunkra kedvezőbb és a mandátum szellemének megfelelőbb politikát inauráljon. A mindvégig figyelemmel hallgatott előadáshoz Kremer Armin dr., Fischer Ernő és Weisz Fülöp dr. szölkak hozzá.

— Macedón statisztika. Belgrádból jelentik: A Vreme érdekes statisztikát közöl azokról a vérengzésekről, melyek az elmúlt években Macedóniában történtek. Eszerint 1919-től 1927-ig különböző Landtők és komitácók negvennyolc esendörtisztet és ötszáznyolcvanhárom esendört gyilkoltak meg. 1919-ben huszezerkilencvenhárom, 1927-ben pedig tizennyezerhat száz betörésses lopást követtek el. Tavaly minden százezer emberre nyolc gyilkosság esett.

Szerda, Me (Timisom U) Kelet tu ganoktatási kisebbségi nia kellett rium illeté delkeznek a ján a nyil Ezen újabb lonböző isk a temess vámosz ami érthető gólt kellett rában min ben, bár m aszal, hogy ben megfelel nak. Ismeretes dr. Dézmai meg a zsidó osztályu fi négy osztály Ezek az aany r tud, amel Meg kellett segekkel. r létszámcsök nek kényss gazdasági v - Hogy mi temesvári z dern saját (le és bef ez első sor dr. Verles a melegen pártlan b larlása volt kámulatos pedáján fe tallan mun zók előtere senyere kell to odaadó ge mellé n onzelen p Ennek a redhattak vári zsidó lmben ne nárok veze igyekszik a álláspont n tróniába h seket a Ennek az szónai azt, az elmul megartol Tennes százeleka szál Ezéknak a ábirozatakk lóknak sor a nyilváno A kuratóri kedelmj isl a kormány intervenia) 1923 óta k közoktatási vári zsidó szövetségé

Nyol Kioo festekel a Kérjen aja gjai vézer Papi

Megkapták a végleges nyilvánossági jogot a temesvári zsidó középiskolák

(Timisoara-Temesvár, február 14. Az Uj Kelet tud.) Mint ismeretes, az új magánoktatási törvény értelmében minden kisebbségi iskolának ismételt igazolnia kellett a közoktatásügyi minisztérium illetékes bizottsága előtt, hogy rendelkeznek ama kellékekkel, amelyek alapján a nyilvánossági jogot elnyerhetik. Ezen újabb igazolási eljárás során különböző iskolai hatóságok

zabban mentette már meg az iskolák nyilvánossági jogát. Márton igazgató fáradozásait ez alkalommal is siker koronázta. Hosszas tárgyalásai során, amelyeket részben Anghelescu közoktatásügyi miniszterrel, részben pedig a kisebbségi iskolák nyilvánossági jogával foglalkozó Comisia Specialával folytatott, sikerült meggyőznie minden illetékes faktort arról, hogy a temesvári zsidó középiskolák minden tekintetben megfelelnek a törvényes kellékeknek és ennélfogva joguk

Vaida felszólalása a titkos külföldi szerződések ellen

(Bucuresti-Bukarest, február 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A parlament mai ülésén Manolescu Strunga elnökölt. Brezeanu a választói lista összeállítás ügyében szólalt fel Florea a járványos betegségek pusztításáról beszél, mire Inculetz egészségügyi miniszter ígéretet tesz, hogy megteszi az intézkedéseket. Tatarescu Stefan kéri, hogy esütörtökön interpellációt terjesszhessen elő Románia légi védelme tárgyában. Duca kijelenti, hogy esütörtökön válaszolni fog erre az interpellációra. Pop Ghita a szamosmegyei fölépítési bajokat teszi szög. Voicu Nutescu a béliügyminiszternek az agitátorok ellen kiadott körrendelete ügyében interpellációt jelent be. Duca belügyminiszter kifejti, hogy a prefektusokhoz intézett táviratában tényleg elrendelte az agitátorok szigorú ellenőrzését. Omási zaj.

Duca: Ha nem hágnak beszélni, nem válaszolok!
Vajda Sándor Titulescunak a „Neue Freie Presse”-ben megjelent interjújáról beszél s kérdezi, hogy a magyar fegyverkezés nem jelent-e veszedelemet? Felvilágosítást kér az olasz, francia és jugoszláv szövetségekről és általában a külpolitikai helyzetéről.

Duca mint helyettes külügyminiszter kijelenti, hogy meglepi Vajda kérdése. A szentgothárdi incidensről a Szenátusban már megfelelő felvilágosítást nyújtott. Titulescu a külföldön teljesen precíz nyilatkozatokat tett. Nincs sz) külpolitikai orientációk megváltoztatásáról, a kormány mindenben helyesli Titulescu kijelentéseit.

Ami a „dolog lényegét” illeti, tény hogy érdekelt oldalról intrikák indultak s alá akarták eknázni Titulescu akcióját, de sem mi, sem Titulescu nem hagyja magát intrikáktól befolyásoltni.
Vajda Sándor konstátálja, hogy Duca nem felelt kérdéseire. Követeli, hogy az ellenzékelt kellően informálják a külpolitikai kérdésekről. A titkos szerződések ellen foglal állást. Kifogásolja, hogy a külügyi bizottságot soha sem hívják össze.

Duca szerint Vajda állításai nem felelnek meg a tényeknek. Magasztalja Titulescut, majd megállapítja, hogy külügyminiszterisége alatt évenként 4-5-ször hívta össze a külügyi bizottságot. Romániának nincsenek titkos szerződései, minden szerződésük nyilvános és be van nyilatkozva a Népszövetségnek. Hajlandó azonnal válaszolni Románia külpolitikájára.

van a nyilvánossági joghoz.
A Közoktatásügyi minisztérium méltányolva ezeket az érveket, február hó 8-án 157511. számú rendeletével megadta a végleges nyilvánossági jogot a temesvári zsidó középiskolák számára.

A minisztérium döntése nagy örömet és megnyugvást keltett a temesvári zsidóság körében. A középiskolák kuratóriuma a napokban elhatározta, hogy a jövő tanév kezdetével a középiskolák mellé kóser internátust rendez be, hogy ezáltal iskoláit az egész bánáti és erdélyi zsidó ifjuság kulturcentrumává tegye.

Duca: Mert így állapodtak meg. A jegyzékek érdemileg teljesen megegyeznek, csak alakilag van egy csekély eltérés. Vajdának, mint volt miniszterelnöknek, tudnia kellene, mikor kell ilyen fontos kérdésekről beszélni. (Taps.)
Ezután megszavazzák a fegyelmi bizottság javaslatát, mely szerint Vajdát megdorgálják, majd felolvassák a bizottságnak Rautu 20 napos kizárására vonatkozó indítványát.
Rautu védekezik és konstatálja hogy a zajongó kormánypárt ellen semmiféle büntetést nem alkalmaznak.

Tovább tart a néma sztrájk a budapesti egyetemeken a numerusz klauzusz módosítása miatt

Budapest, február 14. Az egyetemeken tovább tart a diákok néma sztrájkja, amely a numerusz klauzusz módosítása ellen irányul. A pécsi egyetemen a hallgatóság tegnap nagyrészt csatlakozott a sztrájkhoz. A szegedi egyetemi hallgatóság elhatározta, hogy mindaddig fentartja a sztrájkot, míg a törvényjavaslatot a parlamentben napirenden tartják. Ezzel szemben minden incidens nélkül tovább folynak az előadások. A sztrájkjal kapcsolatban Klebelsberg kijelentette, hogy utasítást adott a rektoroknak, hogy mindaddig ne tartsanak előadásokat az egyetemeken, amíg az ifjuság zöme távolmarad az előadásokról. Ez azonban még nem jelenti a félév elvesztését.

Több mint hárommillió lej passzívával fizetéseképtelen lett a nagyváradi „Tipografia Românească”

A fizetéseképtelenség miatt a nyomdát finanszírozó Bihoreana bankot teszik felelőssé

(Oradea-Nagyvárad, febr. 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagyvárad közgazdasági köréit újabb nagyarányú fizetéseképtelenség tartja izgalomban. A Tipografia Românească nyomdávalalat, amelyet 1920-ban nagyváradi és biharmegyei vállalkozók alapítottak meg a Bihoreana Bank részvénykibocsátása és finanszírozása mellett, fizetéseképtelenséget jelentett be. A Bihoreana Bank erről körlevélben értesítette a vállalat hitellezőit, amelyben tudomásra adja, hogy a Tipografia Românească könyvei kétmillió 856 ezer 916 lej aktívával szemben hat millió 895 ezer 343 lej passzívát mutatnak ki. A veszteség 4.039.427 lej, amelyből a kinlevőségek 898 ezer 645 lejt fedeznek. A hiány végösszege tehát 3 millió 140 ezer 281 lej. A vállalat ajánlatot tett arra, hogy 1928 december 31-ig bankgarancia mellett tartozásainak 40 százalékát kiegyenlíti.

Nagyváradi közgazdasági körökben a fizetéseképtelenség példátlan szenzációt keltett, mert a román nyomdávalalat-

nak minden lehetősége meg volt arra, hogy rentabilis vállallattá nöje ki magát. A Tipografia Românească szerződése volt az összes nagyváradi és biharmegyei városi, megyei, illetőleg állami hivatalok számára szükséges nyomtatványok elkészítésére, ennél a nyomdánál nyomták a tarkönyvek nagyrészét, a váradi középiskolák tanárai pedig, mint a vállalat igazgatósági tagjai, a diákokat is állandóan a Tipografia Româneascăba utasították, mert Nagyváradon a Tipografia Româneascănak volt az egyetlen román könyvkereskedése.

Jellemző, hogy a fizetéseképtelenséget bejelentő körleveleket február 11-ikén küldték szét és az ezzel megelőző napon a bank nagymennyiségű papírátul vásárolt hitelbe helybeli kereskedőktől. A hitelezőket február 25-ikére hívták össze. Ezen az értekezleten, amely rendkívül viharosnak ígérkezik, éles támadások fogják érni a bank igazgatóságát, különösen pedig Dumitrescu és Papouloff vezérigazgatókat. Ez utóbbi a Banca Românească nagyváradi fiókjának is igazgatója. Támadások fogják érni azonkívül Zigre Miklós dr.-t és Lázár Aurél dr.-t is, a Bihoreana igazgatósági tagjait, mert a nagyváradi érdekeltek az iparos szakszervezet információját nyomán meggyőződtek arról, hogy helyes ügykezelés mellett könnyen lehetett volna ezt a jólmenő nyomdávalalatot szánálni.

Jellemző a nyomda vezetésére, hogy azt eredetileg Miklós tanító, később Márkus István dr. volt rendőrprefektus és volt színészeti felügyelő vezették, ezidő szerint pedig Saraga volt színész igazgatta a nyomdávalalatot.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

a temesvári zsidó középiskolák nyilvánossági jogát is vitássá tettek, ami érthető aggodalmat és nyugtalanságot keltett ugy a középiskolák tanári karában, mint az iskolafentartó testületben, bár mindannyian tisztában voltak azzal, hogy az iskolák minden tekintetben megfelelnek a törvényes kívánalmaknak.

Ismeretes, hogy Temesváron 1919 őszén dr. Déznai Victor igazgatása alatt nyílt meg a zsidó liceum elnevezéssel a nyolc osztályú fiú- és leánygimnázium és a négy osztályú felső kereskedelmi iskola.

Ezek az iskolák rövid nyolc év alatt nagy vesztettségén mentek keresztül, amely csak a sajátos zsidó sorsal érthető meg.

Meg kellett küzdeniök mindazon nehézségekkel, melyeket a tantervvaltozás, a létszámszökkenés, a tanári kar javarésznél kényszerű eltávózása és a mostoha gazdasági viszonyok okoztak.
Hogy mindezen nehézségek ellenére a temesvári zsidó középiskolák mégis modern saját épületekre lettek szerel és ki-fel- és befel egyaránt konszolidálódtak, ez első sorban a kuratórium elnökének, dr. Veres Adolfnak érdeme. Csak ennek a melegen érző zsidó kultúrembernek páratlan tekintélye, bölcsessége és kitartása volt képes a temesvári zsidókat e kámulatos erőfeszítésre rábírni. Az ő példáján felbuzdulva, akadtak fáradhatatlan munkatársak, akik az anyagi eszközök előteremtésében dicséretreméltó versenyre keltek. Lindner Áron bankigazgató odaadó és sikeres gyűjtő tevékenysége mellé méltán sorakozik Nyiri Jenő önzetlen pénztárási működése.

Ennek az áldozatkészségnek nem maradtak el a maga jóhatásai. A temesvári zsidó középiskolákban olyan szellemben nevelkedik a kötelesestudó tanárok vezetése mellett az ifjuság, amely igyekszik megfelelni az öntudatos zsidó álláspont minden követelményének. Bartróniába hozva az államolgári köteleseket a speciális zsidó feladatokkal. Ennek az előrelátó nevelésnek lehet köszönni azt, hogy

az elmúlt év szeptember havában megtartott érettségi vizsgálatokon Temesváron a zsidó jelöltek száz százaléka jelelt meg sikeresen a baccalaureatusi erőpróbanak.

Ezeknek a kitünően prosperáló és nagy áldozatokkal fenntartott zsidó középiskoláknak sorsa forgott most ismét kockán a nyilvánossági jog vitássá tétele által. A kuratórium Márton Izidor felsőkereskedelmi iskolai igazgatót bízta meg, hogy a kormánytól a nyilvánosság ügyében intervenáljon. Márton igazgató ugyanis 1923 óta képezi az összekötő kapcsot a közoktatásügyi minisztérium és a temesvári zsidó középiskolák között és az ő szívsága és kitartása sok nehéz hely-

Nyomdák!

Kidd, London
festékei a legjobbak, legolcsóbbak.
Kérjen ajánlatot a rom. Lepage
papíraktár, - Cluj

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.

Cluj, Piata Unirii 7. szám. — Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. Saját tőkét 77 millió lej. — Affiliált intézetek: Tordaaranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyadon. Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. Arurak'árjai a vasut mellett

borotva borotvaszappan borotvaféno szíjj borotvacset

UNICUM

önborotváló önbortváló pengék acélárak felülmulthatatlanok

„UNICUM” Kun, Cluj, Calea Victoriei 2. szám

1828 február 15
pronáért 100 leiert
ehszlovák sorsjegyet
ankházánál
ca 23, mely által
mos lehet.
Nagy vagyont
emény
00 Kc
abbi nyerevények:
0 Kc, 300,000 Kc,
összértékben
300.000,000 lei
a II. osztagért)
Kc 40 (lei 200),
Kc 160 (lei 800)
aly huzása
15-én.
iskrét széküldés.
nyreméjegyzekek.
egy román
nyereményt
nnal kilizettünk
gas jutalékkal fel-
ek.
Nemzeti Szövetség
tja vasárnap este
Wladimir Tyom.
mult év december
lt. Ez emlékezés-
tartotta. Tyomkin,
akkor harcosa volt
mikor az még utó-
k között volt, akik
telepítés alapkö-
sége és magatartá-
k és arabok legenda-
szadon át volt az
tanítója, papja és
országai forradalom
újából, ahol fírad-
fejtett ki az ül-
zsidók százereit
vekbén a cionista-
lett. Soha, egy
Palesztinára doli-
si Keren Kajemethi
rgiája, törhetetlen
szépsége és igazi
zsidó géniusz le-
vé avattak, akik-
léke.
emlékezés után
átgondolt plasz-
palesztinai hely-
ka tárgyköréből.
országban a kri-
ntján s a javulás
ból mutatkoznak:
e, a Rutenberg-
és a Holt-félfet
knázása következt-
tt követeltek a
gyökeres válto-
deszerében csak a
magatartásának az
ó új megnyilat-
A cionista szer-
kát úgy kell be-
számunkra kedvez-
szellemének meg-
uráljon. A mind-
ratott előadások
Fischer Ernő és
k hozzá.
ika. Belérádból
ekes statisztikát
ezésekről, melyek
pedóniában tör-
1927-ig külön-
tesik negyven-
öttszáznyolcvan-
tak meg. 1919-
árom, 1927-ben
záz betöréssel lo-
minden százezer
g esett.

Tomescu azért sikkasztott, mert Falcoianu megígérte, hogy képviselőt csinál belőle

(Bucuresli-Bukarest, febr. 14. Az Uj Kelet tud.) A Falcoianu perben ma folytatták a tanúhallgatást. Érdekes volt Tomescu feleségének a kihallgatása, aki azt akarta bizonyítani, hogy Falcoianu-nak a vezérigazgató szavára adott kölcsön pénzt, mert megígérte, hogy férjét képviselővé teszi és azután miniszter

lesz belőle. Tomescu ezért minden utómódon pénzt szerzett Falcoianunak, félve a mindenható vezérigazgatótól, aki egyik napon reggel aligazgatónak nevezte ki, délután már adminisztratív igazgató lett. Az özvegy hangsúlyozta, hogy öngyilkos férje ártatlan volt.

Az amerikai flottajavaslat hatalmas megbotránkozást vált ki

Washington, febr. 14. A képviselőház tengerészeti bizottságának elnöke, Buttler, a kongresszus előtt fekvő flotta-építési javaslatról újságírók előtt úgy nyilatkozott, hogy 32 éves kongresszusi működése folyamán sohasem volt dolga a képviselőházban, vagy akár a szenátusban oly törvényjavaslattal, amely oly hatalmas megbotránkozást váltott volna ki, mint a flottaépítési javaslat. Az ország minden részéből százával kapja a leveleket és táviratokat, amelyekben tiltakoznak a törvényjavaslat ellen. A bizottság egy másik tagja, Written képviselő, aki nyílt híve a fegyverkezé-

seknek, Buttler kijelentéseit azzal próbálta enyhíteni, hogy a legtöbb tiltakozólevelet asszonyok és papok küldték. Azt azonban Written is elismerte, hogy az általános tiltakozás folytán a flottaépítési javaslatba előirányzott költségeket minden valószínűség szerint legalább is 50 százalékkal csökkenteni kell. Több más képviselő véleménye szerint a flottaépítési javaslatban tervbevevett 35 tengeralattjáró felépítésére egyáltalán nem kerül majd sor, ami 175 millió dolláros megtakarítást fog jelenteni. A církölök számát 25-ről valószínűleg 12-15-re fogják csökkenteni.

Orkán, hóivatar és földrengés pusztít Dél-Olaszországban

(Párizs, február 14. Az Uj Kelet tud.) A délfraancia partvidéken heves viharok dúlnak, amelyek teljesen megbénítják a Földközi-tenger hajóforgalmát. A vihar a szárazföldön igen súlyos károkat okozott Számos táviróoszlopot kidöntött a szélvihar és a vasúti forgalomban nagy zavarok mutatkoznak Párizs és Marseille között, mert a kidöntött táviróoszlopok sok helyen elborították a pályatestet. Le Havre és Trouville között a hajóforgalmat be kellett szüntetni. A Maid of Patras nevű gőzöst a vihar elsodorta a kikötőtől.

rongálódott meg és a vasúti föltés több helyen beomlott. Ewanger vasúti állomását majdnem teljesen elpusztította a hóvihar.

Rómából jelentik: Dél-Olaszországból borzalmas itéletű jelentenek orkánról, hóivatarról és földrengésről. Trippi szicíliai községben az orkán ereje négy házat bedöntött. Cusia környékén az állandó eszések folytán a folyók kiléptek a medrükből s nagy területet elaraszoltak. Cusia pályaudvarra víz alatt áll.

Caronia városkában az elmúlt éjszaka több földlökést éreztek, amelyek rengeteg házat megrongáltak.

A városka történelmi nevezetességű kastélyát beomlás fenyegeti. Kalábriában a hóivatar az országuton éri utól két naraszgazdát, akiket csak két nap múlva találtak meg a hóban betemetve, holtan.

Brüsszeli híradás szerint Belgiumban is hatalmas orkán pusztít két nap óta.

Antwerpen kikötőjében a vihar több hajót a part falához csapott.

Oslóból is azt jelentik, hogy Norvégiában valóságos katasztrófalrisra fordult az időjárás. Osló és Bergen között kilenc hid

Négyévi fegyházzal sujtottak egy vérengző falusi verekedőt

(Cluj-Kolozsvár, február 14. Az Uj Kelet tud.) Egy részleteiben is borzalmas falusi gyilkosság jelenetei elevenedtek föl a kolozsvári itéletű Mánescu tanács előtt. A Bossuet táblai főügyész által interpretált vád szerint Oargă Niculae, az alsófehérmegyei Sensa község fiatal legénye korezmai verekedés során megölte Moldovan Ion 17 éves falujabélit. A pert elsőfokon a gyulafehérvári törvényszék tárgyalta, amely Oargă halált, huzó testi sértésben mondotta ki bűnösnek és ezért két évi fogházra ítélte. A gyulafehérvári törvényszék ügyésze a minősítés ellen felebbezést nyújtott be a kolozsvári táblához, amely ma meglépő ítélet hozott a korezmai verekedés ügyében.

Az izmos, hatalmas testű legény rövidesen megfutamatotta az egész társaságot. Egyikük, Moldovan Gheorghe, ellenkezéssel még jobban felingerelte a részeg Oargă-t, aki késsel a kezében üldözte ki Moldovant a korezmából. Moldovan eszevesztetten menekült és sikerült sirtellenül elérkeznie közelben lévő házába.

A dühöngő Oargă erre visszafordult és megindult a korezma felé. Az út közepén szembetalálkozott Moldovan Ionnal, üldözöttjének öccsével. A fiatal legény remülten a késsel kezében fejeje közeledő Oargă-tól, felkiáltott:

— Ne bánts, én nem vettem részt az ivásban!

A meghabórodott Oargă azonban nem hallgatott a legényre és egymásután kétszer szívesszurta a mit sem sejtő Moldovan Iont, aki azonnal holtan esett össze. Oargă a falu esendőrjei tartóztatták le.

A kolozsvári tábla helyt adott az ügyész felebbezésének és Oargă emberölésben mondta ki bűnösnek s a gyulafehérvári törvényszék kétféle fogházbüntetését 4 évi fogházra súlyosbította. A végő feljebbézt jelentett be.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja. Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc. Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Két tiszteletbeli elnök

A kis terem legnagyobb pontján elhelyezett asztal mellett ül a tisztikar, élén Abrahám Izsák doktorral. A fogó: az asztalok körül figyelemmel hallgatják a tisztikar jelentéseit. A kolozsvári zsidó Menza tisztújító közgyűlést tart. A legidősebbek, a most doktorált fiatal orvosok, akik eddig a Menza vezetőségét képezték, elindulnak az élet útjain öt kegyetlen diákesztendő után. Ez a szó „kegyetlen” érezhetően lebeg a tisztújító gyűlés levegőjében. Ilyen kegyetlen még nem volt soha a levegő. Apró mikrobák milliói sivatának benne... Beteg a világ ifjúsága... Itt, Pesten, Párizsban és Amerikában... A ragályos betegségek csunya neve van... Mindennapi terminus technikusai a napilapoknak... A betegséget gyűlöletnek hívják...

Minden ifjuság beteg manapság, csak egy kivétel van. Szabályerősítő kivétel, mert a betegség éle feléje irányul. A zsidó ifjuság nem beteg. A zsidó ifjuságnak nem lehet, Istennek hál a betegnek lennie, mert őt gyűlölik. Mindenki gyűlöli, tehát ő nem gyűlöli senkit. A zsidó ifjuságnak nem szabad gyűlölni senkit, mert nincs rá ideje. A zsidó ifjuságnak küzdenie kell, nyomorogni és dolgozni. A zsidó ifjuság szájaszélén keserű ránk van, lelkében pedig mindenben megnyugvó nyugalom.

Ennek a kis irásnak a címe egészen más, mint a tartalma, mert a cím csak egy jegyzőkönyvi kivonatot jelent. Azt, hogy a tegnapi tisztújító közgyűlés a Menza örökös tiszteletbeli elnökéül választotta meg két jótéményt: Totisz Rezsőt és Rosenthal Mór doktort, akik a Menza felségélyezési akciójában aranybetűkkel írták be neveiket a szenvedő zsidó ifjuság tiszta lelkébe. A tiszteletbeli elnökké való kinevezés mindig formai ügy. Bizonyos érdemek elismerése. Csak itt van kivétel, ismét szabályerősítő. Kivétel azért, mert itt nincs szó érdemekről. E sorok írója szintén köszönetet kapott és úgy a maga, mint Totisz és Rosenthal nevében kijelenti, hogy itt nincs érdem, ezért nem jár köszönet. Mert mi mindnyájan tudjuk, hogy a zsidó ifjuság szájaszögletében ránk van és a levegő nagyon kegyetlen. Ezért van az egész. Mindnyájunknak tiszteletbeli elnöknek kellene lennünk. És ha ez így volna, szép volna. Mert akkor nem lenne szükség tiszteletbeli elnökökre...

A Menza új vezetősége megegyeztetve megköszöni Totisz Rezsőnek és Rosenthal Mór doktornak a jótéményt. Nagy szeretettel tolmácsoljuk a köszönetet ezen a helyen. De miért állt meg most hirtelen a gyűjtőakció? Csak Totisz Rezső és Rosenthal Mór doktor igazi pártfogó ebben az országban? Régi nem jött pénz a zsidó Menza számára, pedig szükség volna rá. Legyünk mindannyian tiszteletbeli elnökei a kolozsvári zsidó Menzának. Tudjuk meg mindannyian, hogy nagyon beteg a minden ifjuság és a zsidó ifjuságnak nem szabad betegnek lennie. A zsidó ifjuságnak dolgozni és szenvedni kell...

Alkoholcsempészes miatt letartóztattak egy newyorki román diplomatát

Newyork, február 14. A newyorki rendőrség Alegra román diplomatát családjával együtt letartóztatta, mert alkoholcsempészesben érte őket tetten. A rendőrségnek leigazolították őket s igazoltatás után elbocsájtották. A letartóztatással kapcsolatban a washingtoni román követ az amerikai kormányhoz jegyzéket intézett, amelyben azt állítja, hogy az amerikai rendőrség brutálitása az alkoholcsempészesekkel szemben elhomályosítja a szovjet összes borzalmait.

A Menza új vezetősége a következő: Elnök Weinmann Vilmos, titkár Rosenberg Jenő, pénztárnok Judovits, gazda Róth Frida. Az új vezetőség első ténylegese az volt, hogy meleg levegőjű társas vacsorában elbucsuztatta a régi vezetőséget, amely a Menza legnehezebb korszakában vezette a diákok otthonát. A vacsora ünnepi volt, megfelelt egy szerényen élő zsidó család mindennapi vacsorájának. De könnyes és vidám bursz-tatás volt. A régi vezetőség három új orvosból állt. Három új zsidó orvos, akiket egygyé kovácsoltak az egyetemi cserk. Enekek szaladtak ki a szájszögletből és az elnyomott temperamentum kibővített az énekekből. Zsidó nemzeti táncot roptunk tegnap este a Menzán... Szép volt. Barzilay István

Cseh-román konferencia Munkácson. Szatmárról jelentik: A romániai szatmárnégyesi és a cseh impérium alá tartozó Beregmege érdekelte hatóságai között Munkácson közös konferencia volt, amelyen a román hatóságokat Ghelei Vasil szatmári prefektus, Cosma Cesar sziguranca-inspektor, Szabó Sándor államépítészeti főmérnök, továbbá a halmi és avas-újvárosi főszolgabírák képviselték. A konferencia eredményeképpen elhatározták, hogy a szomszédos két vármegye hatóságai a közös országhatáron minden eszközzel segíteni fognak egymásnak a bűnösök üldözésében és a formások mellőzésével igyekeznek megkönnyíteni a határ mentén lakóknak az egymással való érintkezést.

Lord Asquith halálkiké. Londonból jelentik: Az angol liberális párt nagymulti és világhírű vezére, aki Lloyd George előtt a pártot számos győzelemre vezette, mint röviden jelentették, nagybeteg. Mint újabb jelentések hírt adják, lord Asquith még mindig nem nyerte vissza eszméletét, állandóan agonizál, úgy hogy halálát rövid időn belül várják.

Rendkívül értékű kincseket találtak Ur kaldeai város romjainak feltárásiánál. Philadelphiből jelentik: A pennsylvániai egyetem és a Britisi-muzeum közös expedíciója a kaldeai Ur nevű város romjainak kiasásánál egy ötezer éves királysírba bukkant, amelyben rendkívüli kincseket találtak. A királyné teteme rendkívüli értékű aranylemezekkel és lapis lazúval volt ékesítve.

Lemondott a szyriai kormány az új választások miatt

Jeruzsálem, február 14. A szyriai kormány elnöke, Damad Achmad Rami bejelentette Ponsot francia kormányzónak a kormány lemondását. A kormányzóhoz beadott memorandumában Damad kijelenti, hogy az alkotmányozó gyűlés választásait nem vezetheti le, minthogy kormányzása alatt sok ellenséget szerzett magának. Ugy véli, hogy feladatát megoldotta azzal, hogy Szjáriát az alkotmányos élet felé közel hozta. A lemondás igaz oka azonban az, hogy Ponsot kormányzó a mérsékelt nacionalistákat akarja látni a kormányban, ment különben attól kell tartani, hogy a szyriaiak bojkottálják az alkotmányozó gyűlésre kiírt választásokat. Damad azonban nem akart együtt kormányozni a mérsékelt nacionalistákkal, mert személyi szerint összekülönbözött velük. Az új kabinet már a közeli napokban megalakul. A választásokat valószínűleg egy hónap múlva megtartják.

Szerda, 1928 február 15
— Eljegyzés...
— Az ar...
— Meg...
— Bef...
— Meg...
— Lord...
— Pénz...
— Negy...
— Az Ady...
— Matva...
A
a kor...
Ady End...
20
Az Uj

Eljegyzés. Spitzer Etuskát Iraszacsal (Maramures) eljegyezte Spitzer Ignác kereskedő Vulkan. (Minden külön értesítés helyett.)

Az angórai görög követ elhagyta a török fővárost. Athénből jelentik: Az angórai görög követ a török kormány-nak átnyújtotta visszahívó levelét és már el is hagyta a török fővárost. Az így összefüggésben van a török-görög kormány között a békeszerződés több klausulájából eredő nézeteltérésekkel.

Megindult a telefonbeszélgetés Berlin és San Francisco között. Berlinből jelentik: Tegnap folyt le az első drótnélküli telefonbeszélgetés San Francisco és Berlin között. A beszélgetést kiemelten lehetett hallani.

Befejeződtek az 1923-ik évi tengeri statútum revíziójára vonatkozó francia-spanyol tárgyalások. Párisból jelentik: Az „Oeuvre” cikk között arról, hogy az 1923-ik évi tengeri statútum revíziójára vonatkozó francia-spanyol tárgyalások befejeződtek. Valószínűnek tartják, hogy az új megállapodás 1935-ig marad érvényben. Franciaország megadja az engedményeket Spanyolországban a tengeri és nemzetközi zónák igazgatása kérdésében. elsősorban rendőrhatalom tekintetében. Mielőtt e megállapodások tartalmáról a felek megegyeznének, a szerződést jóváhagyás végett Anglia és Olaszország elé terjesztik. Francia politikai körökben úgy hiszik, hogy a szerződést ez a két hatalom minden további nélkül akceptálja.

Megkegyelmeztek a halálraítél nemet tisztnek és altisztnek. Berlinből jelentik: A kormány ma közölte az illetékes hatóságokkal, hogy az ugynevezett Feme gyilkosainak: Schults hadnagynak, Klaproth és Fuhrmann örmestereknek halálbüntetését életfogytiglani fegyházra változtatta át. Umhoffer örmester büntetését pedig 15 évi fegyházra szállította le.

Pénztárkiányt fedeztek fel a jugoszláv nemzeti bankban. Belgrádból jelentik: A jugoszláv nemzeti bankban pénztárkiányra jöttek rá a szombaton megtartott szokásos heti rovacsolás alkalmával. A rovacsolás alkalmával kint, hogy a hét pénztárból összesen másfélmillió dinár hiányzik. A házi vizsgálat eredménytelenül járt, mire a bank vezetősége a rendőrséghez fordult. Filipovics belgrádi rendőrfőnök nyomban elrendelte a vizsgálatot, melynek eredményeképpen a bank hét pénztárosát azonnal kicserélték és ellenük az eljárást megindították.

Negyvenötmilliárd korona adósságot hagyott hátra az öngyilkos Worthmann bécsi bankár. Bécsből jelentik: Az öngyilkos Worthmann bankár, amint megállapították, összesen negyvenötmilliárd korona adósságot hagyott hátra. A bank bukásával kapcsolatban a legnagyobb veszteség Krupp Arthurra érte, akinek ötvenezer darab berndorfi Krupp-részvénye elszikkadt Worthmann kezén. Ezek a részvények hétmilliárdnál nagyobb értéket képviselnek.

Az Ady körüli irodalom legkiválóbb terméke Halvany Lajos könyve

ADY

a kortársak között

Ady Endre levelei és levelek Ady Endréhez.

204 lei.

Az Uj Kelet könyvostályában

„CORSO” filmszínház

Világvárosok szenzációja Kolezsvárt

Maria Jacobini

hatalmas filmje, az Asszonyok utcája

az európai ember és élet idegzetétől drámája Atrikában. — Mindenki nézze meg! Előadások kezdete d. u. 5, 7, 9 órákor

Részleges bányásztrájk Angliában. Londonból jelentik: A Southshildi bányakerületben tegnap részleges bányásztrájk tört ki. A tegnapi nap folyamán ezer, a mai nap folyamán ötezer munkás lépett sztrájkba.

Megalakul a tengerentúli magyarok világszövetsége. Newyorkból jelentik: Március 16-án megalakul a tengerentúli magyarok világszövetsége. A megalakulás után a világszövetség Dél-amerika és Kanada magyarságát is felhívja a szövetséghez való csatlakozásra. A világszövetség célja elsősorban a Rottfemere-akciót támogatni.

Ötvenmillió ügyvédi honorárium. Az ügyvédi honoráriumok történetében mindenesetre kivételes hely illeti meg Sir Leslie Scott londoni ügyvédnek, az angol királyi tiszteletbeli jogtanácsosának egy honoráriumát, melyet nemrég egy indiai fejedelmnek adott jogi tanácsért kapott. Sir Leslie Scott az ügy felvételéért Indiába utazott, ami háromhónapi idejét vette igénybe. De a honorárium megérdemelte azt a munkát. Az expensnóta ugyanis, amit a líres londoni ügyvéd beenyújtott, 65 ezer fontot, több mint ötvenmillió lejt tett ki. Ezenkívül még külön 200 font napidiját is kapott a munkájáért. A lapok megállapítják, hogy Sir Leslie Scott ügyvédi honorárium, mely egészében el fogja érni a 70 ezer fontot, a legnagyobb ügyvédi honorárium mindazok között, amelyeket valaha Angliában szereztek.

Egy részvényhamisító gabonakereskedő bünyjét tárgyalta a budapesti törvényszék. Budapestről jelentik: A budapesti büntető törvényszék ma Weisz gabonakereskedő bünyjét tárgyalta, aki 1924-ben egy budapesti nyomdában kétszáz darab 25-ös címletű cseh cukoripari részvényt nyomtatott és azokat Prágába vitte s ott hamis bélyegzővel látta el őket. Azután négy prágai banknál helyezte el a részvényeket, amelyeknek értéke felelősen részint lombard-kölcsönöket, részint részvényeket vásároltatott. A prágai rendőrség rájött Weisz manipulációjára, akit a bank utasítására Bädenben letartottak. Magyar és jugoszláv utlevélt találta nála, amelyek közül mind egyik hamis volt. Weiszot kiálták a magyar hatóságoknak, amelyek hosszabb ideig letartóztatásban tartották majd óvadék ellenében szabadlábra helyezték. A budapesti ügyészség pénzhamisítással és ötréndbeli csalással vádolta Weiszot, amelyeket Weisz a mai tárgyaláson beismer. A prágai bankoknál elkövetett károk nagyrésze megtérül, csupán a Csehszka-bankot érte 200 ezer cseh korona értékben kár.

Mezelen férfi a római Opera színpadán. Rómából jelentik: A királyi Opera tegnap esti előadásán kínos incidens történt. Amikor a függöny felszaladt, egy meztelen férfi a színpad szélére szaladt és hangosan énekelni kezdte a „La donna mobilé”. A közönség a meztelen férfi láttán megrökönyödött. A függönnyel leengedték s a díszletezők megragadták a meztelen embert, kinek ruhát sehol sem találtak. Kiderült, hogy a meztelen férfi közönséges bolond és azt sem tudja, hogy miképpen került az Opera színpadára.

Egy francia lap Titulescu és Mussolini tanácskozásairól. Párisból jelentik: A „Petit Parisien” egy beszélgetést interpretál, mely Titulescu és Seidoux volt francia külügyi osztályfőnök között folyt le. Titulescu kijelentette Seidoux előtt, hogy Mussolinival sikerült tisztázni a napirenden lévő összes kérdéseket. Mussolini biztosította őt arról, hogy Olaszország ragaszkodik az Adria teljes szabadságához és nem tűri, hogy az albán partvidék szigetei között bármilyen kis egységekkel rendelkező flotta is elrejtőzzék, hogy ezáltal Itáliát fenyegetse. Albániának ezért kell függetlennek és szabadnak maradnia. Olaszország jóviszonyban van Magyarországgal, tehát azzal az országgal, amellyel Romániának súlyos félreértései vannak.

Riskoruaik öngyilkossági járványa Bécsben. A rossz bizonyítvány miatt. Bécsből jelentik: A félelmi bizonyítványok kiosztásakor a rendőri krónika két öngyilkosságot és hat eltűnést jegyzett fel. Egy reáliskolai diák revolverrel mellbeütötte magát és meghalt, egy polgáriiskolai leány aszpirinnal mérgezte meg magát, de felgyógyult.

Saját pártjában akadt ellenjelöltje Hoover államtitkárnak. Washingtonból jelentik: Willis köztársasági párti szenátor a küszöbön lévő elnökválasztásokkal kapcsolatban jelöltséget vállalt Hoover kereskedelmi államtitkár, a köztársasági párt hivatalos elnökjelöltjével szemben.

Néger sajtó Amerikában. Az amerikaiak nem nagyon szeretik a feketeiket, amit többek között a napirenden lévő lincselések is eléggé bizonyítanak. Az ott élő négerok minden eszközt megragadnak, hogy közeledhessenek a fehérekhez. Erre a célra a sajtót is felhasználják. Az Egyesült Államokban ma mintegy ötszáz lap és folyóirat áll a néger propaganda szolgálatában, köztük néhány igen elterjedt újság is. Így a „Chicago Defender” napi 200.000, az „Afro American” 120.000 példányban jelenik meg. A munkatársak között igen sok neves amerikai államférfi van.

Millió dolláros alapítvány a fajgyűlölet leküzdésére. A Buffalóban élő Raffael Hermann végrendeletében egymillió dollárt hagyatkozott egy oly alap megteremtésére, melynek célja a fajgyűlölet leküzdése az Egyesült Államokban. A hagyatkozó követeli, hogy az alap gondoskodjék a különböző vallások és nemzetiségek közötti béke helyreállításáról. Az alapot egy, hagyatkozó által megjelölt bizottság kezeli. Megemlékeztetésül, hogy Raffael Hermann nem zsidó nemzetiségű. Az alap kezelősége eddig a chicagói Julius Rosenwaldot tüntette ki arany érmmel a fehérek és színesek közötti jóviszony helyreállítása érdekében kifejtett munkásságáért. Julius Rosenwald, aki maga is híres emberbarát, évek óta nagy összegetek áldoz arra, hogy a négerok helyzetét feljavítsa. 1912-ben erre a célra 687 ezer dollárt ajándékozott a négerok iskoláira. Ő volt az, aki néger főiskolát létesített. Ujjában Julius Rosenwald, aki egyébként az amerikai zsidó bizottság alelnöke, házakat épít Chicagóban a szegénysorsúak lakásvizszonyainak feljavítására. A híres filantrop már meg is vásárolta a felépítendő házak telkét.

Vén leányok (repriz a Magyar Színházban). Hétfőn este a Magyar Színház egy régi kedves vigjátékot frissítet fel Barriére négyfelvonásosát, a Vén leányokat. A raffinált és bonyodalmas francia vigjátékok után üdítően hatott a régi iskolának és a régi erkölcsöknek ez a mesterkéletlen, bájos és végtelenül finom játéka. Az előadás végig ambiciózus és nívós volt. A főszerepét Poór Lili játszotta azzal a művészi finomsággal, ami őt minden játékában jellemzi. Mellette érdemes színpadi munkát végeztek Marsi Gizi, Kőszegi Margit, Székelyhydy Adrien és Petróczy Aliz. Miklósi Margit jellemző készsége ezuttal is diadalmaskodott. A férfiszereplők közül Hoykó Ferenc, Révész Lajos és Lantos Béla voltak jók.

Színház - Művészet

Magyar Színház műsora Szerda: Vén leányok (Napi bérlet 30 szám Sorozat 229)

Csütörtök: A világhírű Drezdai vonósnégyes, egyetlen hangversenye. (Nagyon meserkelt emelt helyekkel. Premiére bérlet 29. szám. S. sz. 229.)

Péntek: Román előadás. (S. sz. 230). Szombat d. u. 3 1/2-kor: Peleskei notárius. (Ifjúsági előadás, nagyon olcsó helyekkel. Bevezető előadást tart Kovács Dezső. S. sz. 231.)

Szombat este 8 1/2-kor: A macska. (Ujdonság, előszór. A párisi idény legkacagtatóbb szenzációja. Premiére bérlet 30. szám. S. sz. 232.)

Vasárnap 2 1/2-kor: Orlov. (Olcsó helyekkel. Kolbay Ilkóval, László Andorral, Ihsz Aladárral. S. sz. 233.)

Vasárnap 5 1/2-kor: A macska. (Ujdonság 2-odszor. S. sz. 234.) Vasárnap este 8 1/2-kor: Toloncz. (Ünnepi díszelőadás Szentgyörgyi István születésének 87-ik évfordulóján. Napi bérlet 30. szám B. S. sz. 235.) Hétfő: Román előadás.

A Színházi iroda közleményei

Holnap este a drezdai vonósnégyes Hangversenye. Kolozsvár zenei életének holnap pirosbetűs ünnepe lesz. Európa leghíresebb, legtekélyesebb quartettjének, a drezdai vonósnégyesnek egyetlen kolozsvári hangversenye. Azok, akik szeretik vagy értik a zenét, valószínűleg izgalommal várják a holnapi estét, mert hiszen ehhez hasonló zenei eseménye évek óta nem volt Kolozsvárnak. Ha Berlinben, vagy Rómában, Bécsben, vagy Bukarestben, Európa bármely világvárosában a drezdai vonósnégyes hangversenyét hirdetik, hetekkel előbb kapkodnak el minden jegyet s megbabonázva hallgatják azt a tökéletes, kifinomult, egyé forrot művészetet, amit a drezdai muzsikuskok képviselnek. A kolozsvári helyi árák olyan alacsonyok, hogy a legszűkebb viszonyok között élő zenekedvelők is meghallgathatják a drezdaiakat. Így pl. a bukaresti helyi árnak még egynegyedrésszéig sem emelkednek a kolozsvári helyi árnak. Holnap este Kolozsvár elit közönsége, mindenki, aki szereti a zenét, ott lesz a Magyar Színház nézőterén s olyan mély élménnyel fog a színházról távozni, amely a lelkekben felejthetetlen emlékeket hagy.

A Macska. Már a próbák alkalmával is reng a színpad a jóízű kacagástól. A Macskát alig tudják próbálni a színészek, mert a felharsanó kacagások minduntalan megakasztják a próba menetét. Ez a legbiztosabb jele annak, hogy szombaton este nagyon jól fog mulatni a közönség. Az ötletek rakétái, a szellemesség kifogyhatatlan bősége egy pillanatra sem enged, hogy a közönség kizökkenjen a jókedvből. A Macska előadása két és félórán át tartó gondtalan jókedvet jelent a közönségnek.

Uferini. A világ leghíresebb bűvésze ma kétségkívül: Alfredo Uferini. Kaprázatos mutatványai valósággal lenyűgözik és felvillanyozzák a közönség érdeklődő figyelmét. Tul az egyszerű kezűgyességen a szemfényvesztés és a már-már megmagyarázhatatlan titokzatoságok útján tépi le a produkcióit Uferini és játszi könnyedséggel kötte csokorba odadobja a közönségnek: Lassátok és csodáljátok. És ami a fő: Mind a ketten végtelen szimpátiával tolmácsolják mesterségüket, nem kérkednek, mint vásári koklerék a hókusz-pókuszokkal, hanem illuzionista bűvészetükben művészi finomak. Kolozsváron néhány év előtt 22 előadás s szüfolt nézőtér kitörő tetszése közepette folyt le. A jövő héten teliesen új attrakciókkal, ragyogó új mutatványokkal fog Uferini és társulata Kolozsvárra érkezni. De most egyéb sürgős szerződéses kötelezettségei miatt mindössze 4 előadást fog tarthatni Kolozsváron.

Angolvászon

könyvkötőknek. Prima. Kérjen mintázott ajánlatot

Lepage-tól, Kvár

Közgazdaság

Ismét elhalasztották bizonytalan időre a Közgazdasági Egyesült Bank csődtárgyalást

Csupán egy bukaresti cég tartja fenn csődkeresését. A betéteseknek több mint a fele írta alá a bank által felajánlott egyezményt

(Cluj-Kolozsvár, február 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretes, hogy a válságba jutott kolozsvári Egyesült Közgazdasági Bank felhívást intézett betéteseihez, amelyben egyezményt ajánlott fel a betéteseknek az összeg nagyságával arányos visszafizetésére vonatkozólag. A hitelezők bizottsága tudomására hozta a betéteseknek, hogy a fizetési képtelenné vált pénzügyi igazgatósága, tízmillió lejt fizet ki a kvóta arányában a betétesek között azon esetben, ha azok február végéig mindannyian aláírják az erre vonatkozó egyezményt.

A bank ezzel a lépéssel is igazolni kívánta azt az igyekezetét, hogy a betéteseket a lehetőség szerint kárpótolja. A bank a felhívást a kolozsvári lapokban közzétette, de ennek ellenére a betétesek kezdetben csak gyéren jelentkeztek az egyezmény aláírása végett. Néhány nap óta azonban már többen jelentek meg úgy, hogy már eddig is a betétesek ötven százalékánál is többen fogadták el a betétek arányos visszafizetésére vonatkozó egyezményi ajánlatot.

A betétesek érdekeit különösen a vál-

sággal küzdő bank ellen beadott csődkeresések érintették közelebbről és ezért helyezkedtek várakozó álláspontra. Többszöri elhalasztás után a kolozsvári törvényszék csődbírósága tegnap tárgyalta újra a bank ellen beadott csődkeresések ügyét. A csődtárgyalás folyamán váratlan fordulat állott be az ügyben, amennyiben az érdekelt felek jogi képviselői bejelentették, hogy megbízóik nevében a bankkal folytatott tárgyalások eredményeképpen visszavonják a pénzügyi igazgatóság ellen beadott csődkeresésüket.

Miután a tegnapi tárgyalás folyamán három cég vontja vissza csődkeresését, csupán a bank válságba jutásának napján, a bukaresti Romcomit által beadott csődkeresést nem vonták vissza. Ez az egy csődkeresés óriási akadályokat gördít a betétesek és a bank közötti meg egyezés elé mivel a betétesek a csődtől fenyegetve tartózkodnak attól, hogy külön koncessziókat tegyenek.

A Romcomit csődkeresésének tárgyalását a törvényszék elhalasztotta bizonytalan időre és az újabb terminust hivatalból fogja kitűzni.

A bukaresti Gyáriparosok Szövetsége a nők s a fiatalok munkáidejével foglalkozott. Bukarestből jelentik: A Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgató választmánya illeszt tartott amelyen foglalkozott a nők és fiatalok ipari alkalmaztatásáról. A választmány egyhangúan a törvénytervezethez felvett kötelező nyolc órás munkaidő ellen foglalt állást. A gyáriparosok arra hivatkoznak, hogy a nők és fiatalok munkáidejét törvényileg meghatározni nem lehet, mert az a munkaidőtől valamint a körülményektől függ.

Megkezdődtek a bértárgyalások Kolozsvárt a munkügyi felügyelő előtt. A kolozsvári ipari munkások kollektív szerződésai legnagyobb részükben februárban és március elején járnak le. Ezen szerződések megújítására megkezdődtek a tárgyalások, amelynek során azonban a magántárgyalások nem hoztak eredményt és így a konfliktus sorra a munkügyi felügyelő elé kerülnek. Tegnap volt az első tárgyalás a vas- és fémipari szakmában, amely azonban a déli órákig nem hozott cred-

ményt, úgy hogy a tárgyalást legközelebb folytatni fogják.

A kisméretű védelme a tudóztatás ellen. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter körrendeletben utasította a pénzügyigazgatóságokat, hogy az ideai adókiutéseknél a kis ekzsztenciákat az 1927 évi adónál magasabb adóval illetni nem lehet.

A spekulációs törvény módosítása. Azok a panaszok és felterjesztések, amelyeket évek óta a kereskedők és a kereskedelmi egyesületek az árdragítási törvény eltörlésére illetékes helyekre intéztek, végre, ha nem is teljes sikert de némi eredményt mégis hoztak. Bukaresti jelentés szerint a kereskedelmi és ipari minisztériumban a spekulatív törvény módosításán dolgoznak. A minisztérium továbbra is ragaszkodik ahhoz, hogy a törvényt fentartsa, csupán a végrehajtási eljárást fogják olyképpen módosítani, hogy az ne járjon annyi zaklatással és indokolatlan bírságolásokkal.

A Románai Hitelezői Védegylet közgyűlése. A behajtási viszonyok leromlása és ezzel kapcsolatban a fizetés-

képtelenségek és csődök elszaporodása aktuálissá tették a Kolozsvárt még 1923-ban megalakult Romániai Hitelezői Véd egyesület működésének újrafelvételét, amely e célból február 16-án délután 5 órakor az Ugir tanácstermében (kereskedelmi és iparkamarai épület) ülést tart. A tárgysorozaton a kényszerregezés visszahívása iránti kérelem, a kincstárnak az adóbehajtásoknál, különösen az ingatlan árveréseknél a magáhhitelezőket megkárosító elsőbbségi kielégítési joga az alapszabályok módosítása s az új vezetőség megállapítása szerepelnek.

A pesti nagybancok idei osztaléka. Budapestről jelentik: A Pesti Haza Első Takarékpénztár 12, a Kereskedelmi Bank hat, az Angol-Magyar Bank hat és fél, a Belvárosi Takarékpénztár öt és fél pengő osztalékot fizet részvényeseinek erre az évre.

A Sfatul Negustoresc felhívása a kárt szenvedett kereskedőkhöz. A kereskedelmi kamara küldöttségé Tuffli helyettes polgármesterrel, a kolozsvári Sfatul Negustoresc elnökével együtt, amint azt az Uj Kelet már jelentette, az elmúlt héten Bukarestben járt a kolozsvári állandó mintavásár approbálása érdekében. Tuffli ez alkalommal informálódott a kártalanítás ügyéről is és ez információk alapján a Sfatul pontos és precíz kimutatások elkészítését határozta el. Eppen ezért a Sfatul Negustoresc az alábbi felhívást tette közzé: „A Kereskedő Tanács felhívja a tüntetések folytán kárt szenvedett összes kereskedőket, hogy csütörtöktől 16-tól kezdődően, 21-éig bezárólag naponként este 7-9 óráig, vasárnap d. e. 10-12 feltétlenül jelentkezzenek a Sfatul irodájában (Fötér 22. II. em.), hogy pontos adatokat adjanak az eddig eszközölt helyreállítási kiadásokról és a ténylegesen szenvedett károk összegéről.”

Verlässlich orth. **Maschinen Mizes**
aus erstklassigem Mehl in 5 Kg. Packete
30 £. per Xgr.
ab Waggon Gurahont.
Ersuchen prompteste Bestellungen an
Orth. IZR. Kulturgemeinde
Gurahont, Josasel zu richten.

Telefon 13-00
Téli fűtésre
1000 kgr. vágott bükkfa-göcsöt lejtér házhoz szállít
750
FISCHER
Str. Enescu (v. Gyufagyár-u.) 15

Columbia gramofon és lemezek
Révész Ernő, Targu-Mures.

Primaria Municipiului Cluj
Nr. 2914-1928.

Anunt
Municipiul Cluj, cumpara pe cale de licitatie publica cu oferta in scris, inchise si sigilate 1100 (unamicunasuta) metri steri lemne de foc.

Licitatia se va tine in conformitatea cu dispozitiunile cuprisesse in art 72-83, din legea contabilitatii publice in ziua de 8 Martie 1928. orele 5 p. m. inaintea Delegatiunii permanente sala de sedinta.

Conditiiunile de licitatie se pot vedea la Serviciul economic al Primariei, camera Nr. 34.
Cluj, la 10 Februarie 1928.

Primaria Municipiului Cluj.

Butorbevásárlók figyelmébe!
Butorszükségeiteinek beszerzése előtt okvetlen tekintse meg
FISCHER ALBERT
butoráruházát
Cluj, Cal. Reg. Ferd. 61

Ha gyermekét szépen akarja öltöztetni, úgy ne mulassza el felkeresni a
GLANTZ SZIDI
gyermekruha szalonját, hol mindennemű **gyermekruha legolcsóbban** és a legszebb kivitelben készül el rövid idő alatt

PAPIR
gyárraktár
Lepage, Kvár
Kérjen ajánlatot

KULTUREMBERNEK
mindennapi szükséglet a **jó könyv!**

Az Uj Kelet könyvosztálya az alábbi jó könyveket ajánlja:

- Kassák Lajos: Egy ember élete I-III. köt. 459
- La Fontaine: Mesék (diszkiadás) 748
- Tolsztoj: Kozákok 238
- Pünkösztí Andor; Barcay Bella a szeretóm 136
- Dr. Hollós: Bucsum a sárga háztól 136
- Dumas: A kaméliás hölgy 170
- Hermann Bang: Reményvesztett nemzedék . 170
- Makkai Sándor: Ördögcszék 840

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Vidámság és derü
lesz otthonos mindened zsidó házában, ahol
Jüdische Schwänke
zsidó vicc és anekdotagyűjteményt olvas-sák. 270 oldalon, finom, rendkívül csinos vászonkötésben. Összeállította a nálunk is jól ismert Immanuel Olschwanger.
ára 230 lei.
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Tőzsde

A piac lanyha volt és üzieltelen

DEVIZAK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	3142-47	—	—	45950	3145	11005	13659	64887	192350
Newyork	163-6350	51990	51995	254420	16315	572.0	710	3375	—
London	796-97	2534	253420	12502	796	27835	346050	1644750	487 43
Páris	642-45	2043	204350	—	642	224870	2763	13266	393
Milano	365-70	2734	2734	13475	865	36312	3753	17880	529 50
Prága	484-485	1541	1541	—	84	169520	210387	—	—
Budapest	2855-66	9085	9085	—	2850	—	12407	58 87	—
Belgrad	—	91350	91350	—	288	—	124737	5929	—
Bukarest	—	319	320	1560	—	—	35150	437	—
Varsó	—	5830	583250	—	1830	—	6420	7964	20675
Bécs	2295-2305	7320	7320	—	2305	—	805750	—	378525
Berlin	38-3925	12395	1239750	—	3905	—	1364250	16931	475 25

Száz lej árfolyama: Zürich (uto) 320 Páris 1555 Budapest 35150 Bécs 43700 Prága 20675.

APRÓK
Egyszeri közlés
bettel 10 lej.
Állástkeresők
Apróhirdetéseket
levelet csak úgy
mellékelve van
előfiz

Utazói állást
rövid- és túr-
áru szakmában,
saját vevőkör-
Cim a kiadóban.

Egy szerényen be-
zolt szoba azo-
kiadó. Timár-u.

Könyvelés
mérlegkészítést
rövidebb időn be-
szájlathatja. —
módszerrel oktat-
nyos feltételek m-
Megkereséseket
perfi contabil”
alatt a kiadóhiva-
kérek.

Lakótársnót
magányos nőről,
férje Amerikába
Cim a kiadóban.

Eladó egy
hangu mesterhe-
Cim a kiadóban.

Sajtkészítő
figyelmébe. A le-
nőbb sajt a sa-
tejtöltő
készül. Hatásos
romlandó készíti
Egger & Co. R-
gyészeti gyár.
Ugyanott kaph-
Sajtkészítés kéz-
ve 20 lejt előzet-
küldése ellen-
Eladó egy jó
levő divány, egy
és egy ülő gyere-
Cim a kiadóban.

Eladó egy jó
levő divány, egy
és egy ülő gyere-
Cim a kiadóban.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelígy levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Utazói állást keres
rövid- és műnőrgi áru szakmában, akiknek saját vevőkörre van. Cim a kiadóban.

Egy szerényen butorozott szoba azonnalra kiadó. Timár-u. 16.

Könyvelest és mérlegkészítést leg-
rövidebb időn belül el-
sajátíthatja. — Kötő-
módszerrel oktat, elő-
nyos feltételek mellett.
Megkereséseket „Ex-
pert contabil” jelleg
alatt a kiadóhivatalba
kérlek.

Lakótársnőt keres
magányos nőről, kinek
férje Amerikában van.
Cim a kiadóban.

Eladó egy kiváló
hangú mesterhegedű.
Cim a kiadóban.

Sajtíkhészítők

figyelmébe. A legkötő-
nőbb sajt a schweizer
tejtöltővel
készül. Hatásos, nem
romlandó készítmény.
Egger & Co. Rt. ve-
vészeti gyár, Cluj.
Ugyanott kapható a
Sajtíkhészítés kéziköny-
ve 20 lej előzetes be-
küldése ellenében.

Eladó egy jókarban
levő divány, egy fekvő
és egy ülő gyerekkosci
Cim a kiadóban.

Különbejáratu
csinosan butorozott
szoba fürdőszoba hasz-
nálatl al azonnal kiadó.
Cim a kiadóban. 140

Butorozott szoba
intelligens fiatallem-
bernek, fürdőszoba
használatl, azonnal
kiadó.

Vennék egy szép őr-
szobaberendezést.
Cimeket a kiadóba.

Furnérok
dus választékban,
jutányosan Malom-
utca 28 sz. alatti
gyári lerakóban
kedvezően besze-
rezhetők

**Kirakatrende-
zőt** keresünk már-
cius 1-re, Ignatie Li-
neberger si fiul cég
Lugoj. Ajánlatok fizet-
ési igények megjelöl-
ésével. 123

Egy-két urilány
intelligens családnál a
belvárosban kő-
szobában, fürdőszoba
ba használatl olcsón
lakást kaphat. Cim a
kiadóban.

Lakótársat keres
intelligens izr. fiatallem-
ber. Zongora haszná-
lat. Leveleket „Bel-
város” jelígyen a ki-
adóba.

Hosszabb irodai
gyakorlattal bíró mér-
legképes könyvelő-
állást keres. Cim a
kiadóban. 3570

Egy értékes szép
széfer thora eladó. —
Ajánlatokat a kiadó-
hivatal továbbít. 3678

Eladó egy fekete
ebédőberendezés,
ugyanott Révai lexikon
Cim a kiadóban.

Perfekt gépirőnt
keres nagyvállalat. —
Ajánlatok „Perfekt”
jelígyere a kiadóba.

Román, német és
heber orákat ad dip-
omás tanár. Cim a
kiadóban

**Elegánsan buto-
rozott, különbejáratu**
szoba, fürdőszoba
használatl, azonnal-
ra kiadó. Cim a kia-
dóban. 109

**Keresünk gép-
írói tudó perfekt köny-
velőt, német nyelv-
tudással előnyben —**
Ajánlatokat Uj Kelet
kiadóhivatalába
„Szombaton zárva”
jelígyere.

Hajhullás
és hajkorpá ellen
legjobb szer az
„Eggen-Petrol”
Kapható minden
gyógyszertárban és
drogueriában

**Bőrszakmá-
ban,** izraelita kato-
naviseit fiatalember
állást keres. Cim a
kiadóban. 124

Kiadó a belvárosban
szépen butorozott kü-
lönbejáratu kétszemé-
lyes szoba, fürdőszoba
használatl. Cim a
kiadóban.

Zongoraórákat
ad végzett akadémista
esetleg gyakorlással
is. Cim a kiadóban.

**Erőhajtásra be-
rerendezett, 26 gépes**
férfiheremű üzem-
társat keres, vagy el-
adó. Cim a kiadóban. 108

Két-három szobából álló
irodahelyiség
keresetek a Fötér közelében. Cim a
kiadóban.

**Kirakat-
rendező** fiatal se-
gédet keresek, a ferfi-
ruha, cipő, uridivat
szakmájól azonnali
belépésre. Ajánlatok
bizonyítvány másola-
tokkal. Goldmann Her-
man, Reghin 133

Bizalmi alás, ke-
res helyben nyugd. jas
pánztárnok, aki több
nyelvet beszél. Cim a
kiadóban.

Butorozatlan
nagy szobát keresk
belvárosban. Cim a
kiadóban.

Elegáns, szép, olcsó és tartós

fiu és leányka kabátokat és
mindennemű gyermekruhát

Glantz Szidi

gyermekruha szalonjában
varrasson Fötér 10 szám alatt

„OMNIA”

kereskedelmi ügynőség és adás-vételi
iroda **DEVA**, Str. principele Carol 4.
vállal mindennemű képviseletet
Ház és ingatlanforgalmi iroda. „Capax”
közti téglaprés lerakatai

Viktoria

(Cégtulajdonos: FISCHER RUDOLF)
butoraktár

Cal. Regele Ferdinand 40. sz. alól
átköltözött Str. Reg. Marin 9. sz.
alá, saját házába. Az átköltözéssel kap-
csolatosan az összes raktáron levő áruk
mélyen leszállított áron szerezhetők be.

Telefon: 7-39.

Röfk

cipesznél Szép-utca 2. szám alatt ké-
szülnek a legjobb divatu
cipő különlegességek

Rönk

bármilyen fajta, fűrészek vagy küllő-
nösen **furnirnak** való, vétele és adása
Feuerstein Kálmán fa kereskedőnél Cluj
C. Victoriei 61. Parketta, f. jence, mozaik stb.

A CLUJI

TACAMUL

ezüstáru gyárban készült minden darab
evőeszköz és dísz tárgy ezen
gyárjellel van ellátva.

300-as finomság!
Gyártmányaink minden jobb ékszerüzlet-
ben megrendelhetők. — Viszonteladóknek:
„TACAMUL”
Ezüstáru gyár, Cluj,
Strada N. Iorga 11/A
Telefon 4-82. Sürgőnycim: „Tacamul”

Jüdisches LEXIKON

UEBER 230 MITARBEITER

jüdische Gelehrte, Fachschriftsteller, Männer und Frauen der Praxis, Rabbiner, Bibliothekare, Dozenten und Redakteure haben sich mit den Herausgebern **Dr. Georg Herlitz** und **Dr. Bruno Kirschner** und den Fachredakteuren Prof. Dr. Ismar Elbogen, Dr. Josef Meisl, Dr. Aron Sandler, Dr. Max Soloweitschik, Dr. Felix A. Theilhaber, Dr. Robert Weltsch, Rabb. Dr. Max Wiener vereinigt, um dieses

Standardwerk des Judentums

in achtjähriger, sorgfältigster Vorbereitung zu schaffen. Aus dem Kreise der Mitarbeiter nennen wir: Julius Bab, Rabb. Dr. Leo Baeck, Prof. Ed. Baneth, Prof. Umberto Cassuto, Prof. Arth. Cohen, Prof. Simon Dubnow, Dr. Alfred Einstein, Dr. Ismar Freund, Rabb. Dr. Felix Goldmann, Prof. Alfred Grotte, Prof. Julius Guttmann, Doz. I. Heinemann, Dr. Ludwig Holländer, Prof. Sam. Krauss, Chefredakteur Dr. Richard Lewinsohn (Morus), Prof. Ed. Mahler, Prof. Siegf. Marc, Prof. I. Markon, J. Mi ses, Leo Motzkin, Arno Nadel, Dr. Paul Nathan, Prof. Franz Oppenheimer, Chefredakteur Dr. Felix Pinner, Jakob Rosenheim, Prof. Gottfr. Salomon, Rabb. Dr. Caesar Seligmann, Prof. D. Simonsen, Natum Sokolow, Doz. H. Torczyner, Prof. Gotthold Weil, Prof. Ch. Weizmann, Arnold Zweig usw.

Umfang: Etwa 180 Bogen Lexikonformat, also ca 3000 Seiten. — **Erscheinungsweise:** Der erste Band is bereits erschienen, der zweite erscheint im März 1928, die letzten bis Ende 1928. Ausser der Band-Ausgabe erscheint gleichzeitig eine monatlich je 9 Mk. kosten Ausgabe in etwa 15 monatlichen Lieferungen. — **Preis:** Ausser der Lieferungen, die erscheint das Werk in vier Buckram- (Ganzleinen-) oder Halbleder-Bänden zum Preise von je

35 Mark bzw. 44 Mark

BESTELLZETTEL

An Uj Kelet könyvosztálya Cluj

Aus dem jüdischen Verlag G. m. b. H., Berlin W 57, bestelle ich: _____ Expl. des vierbändigen jüdischen Lexikons, herausgegeben von Dr. Herlitz und Dr. Kirschner

in Ganzleinen zum Subskriptionspreis von je 35 Mark pro Band
in Halbleder zum Subskriptionspreis von je 44 Mark pro Band

Ich verpflichte mich, alle vier Bände, die einzeln nicht abgegeben werden, sofort nach Erscheinen zu dem festgesetzten Subskriptionspreise abzunehmen; dieser Preis ist auf Grund eines Gesamtumfangs der vier Bände von 180 Bogen (inkl. Illustrationen usw.) errechnet. Bei einem Mehrumfang erhöht sich der Preis des letzten Bandes entsprechend.

Unterschrift (bitte deutlich) _____ Datum _____

Genau Adresse _____

Ausschliesslicher Gerichtsstand des Ortes der Buchhandlung bzw. Amtsgericht Berlin-Mitte. Eigentumsvorbehalt nach § 455 BGB. — Nichtgewünschtes ist durchzustreichen

ia gramofon
és lemezek
Targu-Mures.
Municipiului Cluj
umpăra pe cale de
oferte in scris, inch-
namicusută) met-
c.
nea in conformitatea
prisse in art 72-83.
atii publice in ziua
ele 5 p. m. inaintea
ente sala de sedin-
citatie se pot vedea
ic al Primăriei, ca-
ie 1928.
a Municipiului Cluj.
k figyelmébe!
eteinek beszerzése
tekintse meg
ALBERT
eg. Ferd. 61
szépen
ny, egy ne
keresni a
SZIDI
salonját,
ennemű
kruha
bban
kivitelben
idő alatt
PIR
Kvár
ánlatot
BERNEK
zükséglet a
nyv!
sztyája az alábbi
ajánlja:
élete I-II-III. köt. 459
adás 748
adás 238
Bella a szeretóm 136
a háztól 136
adás 170
szett nemzedék . 170
er 840
Uj Kelet
lyában.
és derű
sidó házban, ahol
chwänke
vűteményt olvas-
rendvivül csinos
lított a nálunk
Olschwanger.
O lei.
könyvosztályában

Rahel istennel perlekedik

Írta: Stefan Zweig

— Legenda —

Fordította: Gaál Gábor 3

És ekkor, Uram, aki Mindenható vagy, jól tudod, milyen keserű volt nékem, — ekkor a hangot kiszakítottam magamból, mint a szöveget a testből és suttogtam egész közélről:

„Én vagyok, Jákob, én hitvesed!”
Ekkor megnyugodott a szerelme erejével beléje tört. Én azonban — hiszen Te tudod Uram, mert amiként a sarló a füvet, úgy vágja keresztül a Te pillantásod a sötétet — én azonban egy ujfeszülésnyire kuporodtam tőlük s úgy éreztem, mintha ékeven testemmel tüzben feküdnék, hisz Jákob szeretkezve ölelte át Leát és azt hitte, hogy engem ölel, amidőn a másik vér mindre paraszával nyílt meg előtte. Uram, aki mindenütt Jelenvaló vagy, eszmélj magadra és gondold át azt az éjszakát, amidőn én hét óra hosszat, fájtó lélekkel, mellettük kuporogtam és hallottam azt, ami nekem szól, nékem azonban nem adatott felérzeni! Hét óra hosszat, hét örökkévalóságig görnyedtem meghajolva, lélekzetfojtva és küzdtem saját hangom ellen, mint egykor Jákob az angyallal küzdött és ezek az órák hetvenszer hosszabbnak tűntek, mint a várakozás hét esztendeje. És én nem tudtam volna elviselni a türelmet ezen az éjszakán, ha nem idéztem volna egyre és mindig a Te neved, ha nem erősített volna gondolataimban a Te végtelen türelmességed.

— Ez volt uram az én cselekedetem, az egyetlen, ami dicsér a földön, mert e cselekedetem által hasonlatos lettem Hozzád a türelemben és könyörületességben, — hisz minden emberi mérték fölött szenvedett lelkem s nem tudom, vajjon keményebben megkísértettél-e valaha asszonyt a földön, mint engem amaz áldatlan éjszakán. És mégis, ó Uram, keresztül kínlódtam minden sötétek ez éjjelét s midőn a kakasok kukorékolnak, azok pedig a nagy fáradtságtól pihentek, összeszedtem kimerült testemet s sietve menekültem atyám házába, mert hisz tüstént ki kellett derülnie, minő csaláságot tettünk, hogy az álkapcsok remegtek a számban Jákob felkerekedő haragjától. És jai, ahogy sejtettem, úgy teljesedett be! Alig pihentem le atyám házában, már bögött a családtag hangja, mint a dübörgő állat és előrontott bárdal kezében, hogy atyámat, Labán, Jesuista. Midőn vén atyám, Labán, a dübörgő hallotta, a rémület meghéitotta kezét, hogy borzongva hullott a földre és hívta a Te szent neved, És ó Uram, ismét midőn a Te legszentebb nevedet hallottam, ismét elpegett ama szent bizodalomereje és az őriöngő elé vetettem magam, hogy atyám helyett engem érjen a tombolása! Jákob szemei azonban alighogy megláttak, felforralták a dübörét s aki megcsalásakor segédkeztem, öklével az arcomba csapott, hogy összeszem. Én azonban, Uram, panasznélkül tűrtam. Mert tudtam, hogy haragjában nagy szerelem vagyok. És ha megölt volna akkor, — már emelte őriöngőre a bárdot! — Uram, én akkor sem léptem volna váddal örök trónusod elé, mert egy nagy szenvedés miatt csaltam meg és mert tudtam, hogy egy nagy szerelem miatt dübörg haragjában.

— Alig pillantott meg azonban, lábait elé suttogtam a dübörgő, véres és zavart szemével. — amidőn ime őt is megszálta a könyörület. Felemelt kezében bémultan hullott alá a bárd és lehajolt és feleskolt a vért az ajkáról. És nemcsak rajtam könyörült meg,

hanem atyámnak, Labánnak is megbocsátott miattam és nem üzte el sátrából Leát. Atyám pedig hét nap múlva második feleségül adott hozzá. És ő gyermekeket, nemzett ölemből, gyermekeket, akiket testem tejével tápláltam s a Te kinyilatkoztatásod szavával, gyermekeket kiket intettem, hogy a legnagyobb veszedelem idején legistább neved erejével bátran forduljanak hozzád. És ó Uram, a Te legirgalmasabb nevedben hívlek ma végső veszedelmemben: Tedd, amiként az lett, hagyd fojtott haragod bárdját lehullni és eloszlan a dübörgő fellegeit! Rahel könyörületessége miatt könyörülj még egyszer Uram, légy türelmes az én türelmemért és óvd meg a szent várost! Kiméld Uram a gyermekeimet és unokáimat, óvd meg és kiméld Jeruzsálemet!

Rahel felemelte a hangját s mintha száz egeken kellett volna áthatolnia; így azután a könyörgés után, lelkéből elszállt a zerő. Térdre rogyott. Csukló feje a földre görnyedt s mint a feketén patakzó víz, ömlötték át hajának motringjai reszkető testét. — Így térddepelt Rahel és remegett és várta az Ur választát.

Az Ur — azonban — hallgatott. És nincs rettenetesebb a földön s az egekben és a lebegő világok fölött, mint az Ur hallgatása. Ha az Ur hallgat, akkor végződik az idő és megszakad a fény, akkor a nap nem különbözik már az éjtől és minden világok csak a kezdek üressége már. Ami mozog, megszűnik mozogni, ami folyik elakad folyásában, a virágzó nem virágozik tovább s az ő bensősége szava nélkül nem áramlik a tenger. Egy földi fiú sem tudja kiállni ennek az ürességnek az áradását, amelyben csak az Ur van jelen: azonban ő maga sem, elevenen, mindaddig, amíg hallgat minden életnek élete.

És még Rahel, a legtürelmesebb sem tudta elviselni Isten e végtelen hallgatását kiáltó veszedelmük fölött. Még egyszer felemelte szemét a Láthatatlan ellenébe, még egyszer fellökte anyai kezét a harag gyújtó köve aika-in oly izzóra csilolta a szavát, hogy szikrázott:

— Nem hallottál meg tehát Mindenütt Jelenlévő, nem értettél meg Mindent Megértő, — avagy még magyarul kell szavamot nekem, tudatlan szolgálónak? Ugy értsd meg Kemény Hallású, én is voltam féltékeny, amiért Jákob testvéremem öntötte el szerelme látát, ugyanúgy, amiként Te most féltékenykedel, mert gyermekeim helyetted más istenek hoznak áldozatot. Én azonban a gyenge nő, megfékeztem a gyűlölködésemet, én irgalmaztam miattad, mert kegyesszívűnek ismertelek, én könyörültem Leán és Jákob könyörült rajtam, jegyezd meg Uram, mi mind, akik csak emberek vagyunk, szegények és mulandók, mi te gyűztünk az irigykedés gonoszságát. — Te azonban a Mindenható, aki mindeneket teremtettél és mindeneket kimerítettél, Te minden lények kezdete és mértéke, akinek mindabból tengere van, aminek mi csak a cseppjeit bírjuk. — Te nem akarsz megkönyörülni? Jól tudom én, hogy az én népem nyakas, hogy egyre lazítja szent igéd, mégis azonban úgy, ahogy Te az Isten és minden teljesség ura vagy, nem dől-f-e már a Te türelmed s nem hiba-e könyörületességed? Mert nem lehet az, Uram, — ó nem lehet az, hogy a Te

angyalai arca előtt megszegyenitessen egy ember, hogy azok mondják: volt egyszer a földön egy asszony, egy törékeny halandó nő, Rahel a neve, aki megfékezte bosszuságát, ő azonban az Isten, aki mindenké és a mindenség ura, úgy szolgálta haragját, mint egy béres. Nem, Uram, ez nem lehet, mert akkor a Te könyörületed nem végtelen, akkor Te magad se vagy végtelen — Akkor — Te — nem vagy — Isten! Akkor Te nem vagy az az Isten, akit én a könnyeimből teremtettem s akinek a hangja megszólított engem testvérem legszorogóbb kiáltásán; idegen isten vagy te akkor, a harag istene, a büntetés istene, a bosszu istene és én, Rahel, én, aki csak a szeretőt szerettem, aki csak a könyörületest szolgáltam, én, Rahel megvetlek téged angyalaid orcái előtt. És ezek a te kiválasztottaid és prófétáid meghajolhatnak előtted. — én, Rahel azonban, az anya, én nem hajlok meg, de egyenest kihuzom magam és a Te saját helvedre lépek s Te közed és a szavaid közé állok. Mert én perlekedek Veled, mielőtt Te perlekedsz gyermekeimmel és így bevádolok: Isten, a Te szavad ellentmond a Te lényednek és a Te haragos ajkad megtagadja tulajdon szived. Így válasz isten szavad és önmagad közt. Ha Te fény vagy, akkor dobi a sötétre gyermekeimhez, mert a haragos isten arcát nem akarom arcomul nézni s mert ellen-szenves előttem féltékenységed dühe. Ha te azonban a kegyes szívű vagy, akit kezdettől fogva szeretek, s akinek a tanítása életet, — akkor végül is hagyd elismerni magad, akkor nézz arcomba kegyességed viláosságával és óvd meg a gyermekeimet s kiméld a szent várost.

Mintán Rahel így szavai kardját az egekbe furta, megtörtött ereje ismét. Térdre bukott és hátra hajtotta fejét, várván az égi szavakat, szempillái pedig egy halottéhoz hasonlóan összecsu-kodtak.

Az ösatyák és a próféták pedig aggodalmasan odébb húzódtak Rahel közeléből, hisz villámcsapás kell, hogy érje a vétkeken vakmerő nőt, ki Istennel perlekedik. Félő szemekkel meredtek az égre. De semmiféle jel sem mutatkozott.

Az angyalok azonban, akik Isten zord szemei elől fejüket szárnyaik alá rejtették és borzadva a vakmerőre tekintettek, aki Uruk mindenhatóságát megtagadta, látták, hogy egyszerre Rahel arcából fény sugárzik elő, mely beragyogja homlokát. Teste felszínén mintegy belülről átvilágítva, kezdett ragyogni s az anyai könnyek arcán, mint a hajnali harmat csillogtak fel. Erről ismerték fel az angyalok, hogy Isten egész tápláló szeretetével Rahel arcába lépett. És felismerték azt is, hogy Isten szavai megtagadóját inkább szerette hitének mértéktelensége és türelmetlensége miatt, mint a szolgálókat, akik szenteskednek szavaikkal, hogy függetlenségüket igazolják. És eltűnt az angyalok rüdelma, megvigasztalva emelték fel a szemük és ime: ismét viláosság és pompa volt Isten ragyogó valósága körül s mosolyának boldogító kékje tulragyogta végtelenül a tereket. Csengő szárnyakal akkor felmámorlotak a cherubok s eziüstlábakon a szél szárnyuk nyomába iramodott, hogy szüremelő zsolozsmák zenéje folyt az ég fénylő fehér sátorá alatt. A világos-

ESSLINGENI faablakredőny

garantált prima, legolcsóbb Feuerstein Kálmán fakereskedőnél, Cluj, C. Victoriei 61. Ugyanitt bármilyen puha- és keményfafélék, tűzfűz stb. vétele és eladása nagy tételben.

ság pedig Isten arcán végtelen ragyogással nőtt, olyan teljességgel, hogy a firmamentumok már nem bírák el és ömledtek a fény pezsegéséből. S a fény e zuhogásában felzengtek szent egyetértésben az angyalok hangjai, a holtak hangjai és mindazoké, akiket az Isten még nem hívott a földre, míg minden egy boldog lélegzet lett és egy végtelen ének.

Az emberek pedig mélyen alatt, örök értetlenül az égiek határozatával szemben, még mindig nem sejtették, hogy mi történt miattuk. Halotti ruhákba burkolózva hajtották fojtottan fejük az elsötétült földre. Ekkor hirtelen egyik is, meg másik is úgy érezte, mintha föltűntek valami lágy csengés lebegne el, mint a márciusi szél. Bizonytalanul tekintettek fel és elbámultak. Mert a fellegek megosztott falán hirtelen egy pompázó szivárvány hágtott fel és emelte a fény hét színeiben Rahel, az anya könnyeit feléjük.

(Vége.)

Az Uj Kelet könyvosztályának könyvjegyzéke

Zsidótárgyú könyvek

S. I. Agnon: És a meggőrbéd kiengesedik	40
S. Aiechem: Légett nemese	30
Bin Gorion: József és testvérei	30
Fenyos Samu: Jiddi első változása	50
Giszkaia János: Titok	15
Kaczer Illés: Golem ember akar lenni	15
Max Nordau: Dr. Kohn	50
Zengő hára (Antologia)	30
Kabbalisták és csodatevők	30
Biró Lajos: A zsidók utja	35
Goldmann: A zsidó nemzet követelése	10
Sch Gorelik: A Cion és a Golusz	15
Gróttó Mór: Zsidó Renaissance	30
Herzl: Zsidó állam	30
Majrovits N. Jehuda: Tóra és a cionizmus	10
Marton Ernő: A zsidó nemzet Erdélyben	10
Paneth Hermann: Utazásom a Szentföldön	10
N. Sokolow: Uj zsidó	25
Giszkaia: Tamar	70
Goldschmidt: Egy zsidósors (I. II. III. köt.)	140
Giszkaia: Jónni fog meg egy Kippur napja	120
Ben Ami: Uj Palesztina	50
Lacraella: Silbermann (Egy zsidó fiú története)	60
Fürst: Zsidó történet — zsidó kultúra	50
Mendele: A sánta fiske	80
Ujvári: Tulsó parton	70
A Talmud könyvei (I-II-III-IV) fűzve a (1-IV) kötet	250
Heinrich Heine: Zacharachi rabbi	55
Kiss József: Jokli (regény)	40
Dániel köznének magyar forrása	40
Fürth Margit: Gyuri gróf	255
A nőmetfalvi kispán (Mesék és történetek zsidó gyermekek számára)	40
Ben Ami: Palesztinai és egyiptomi útmutató	40
Ossyp Dumow: Szomorúságának éneke	60
Benoit: A táncosnő	140
Schnitzler: Eiza kisasszony	122
Sie: A bolygó zsidó (I-II)	405
Feuchtwanger: A herceg zsidója	255
Langenscheidt: Gróf Kohn	143
Dr. Krausz: Zsidó Palesztina 4 évezreden keresztül	35

Legujabb magyarnyelvű ZOLA-könyv

Az emberi duvad

Ara 255 lei az Uj Kelet könyvosztályában

Kérjen mindenütt MATILD-vizet

Nyomatott a „Cartea Românească” körforgógépén, Str. Dorobanților 14-16.